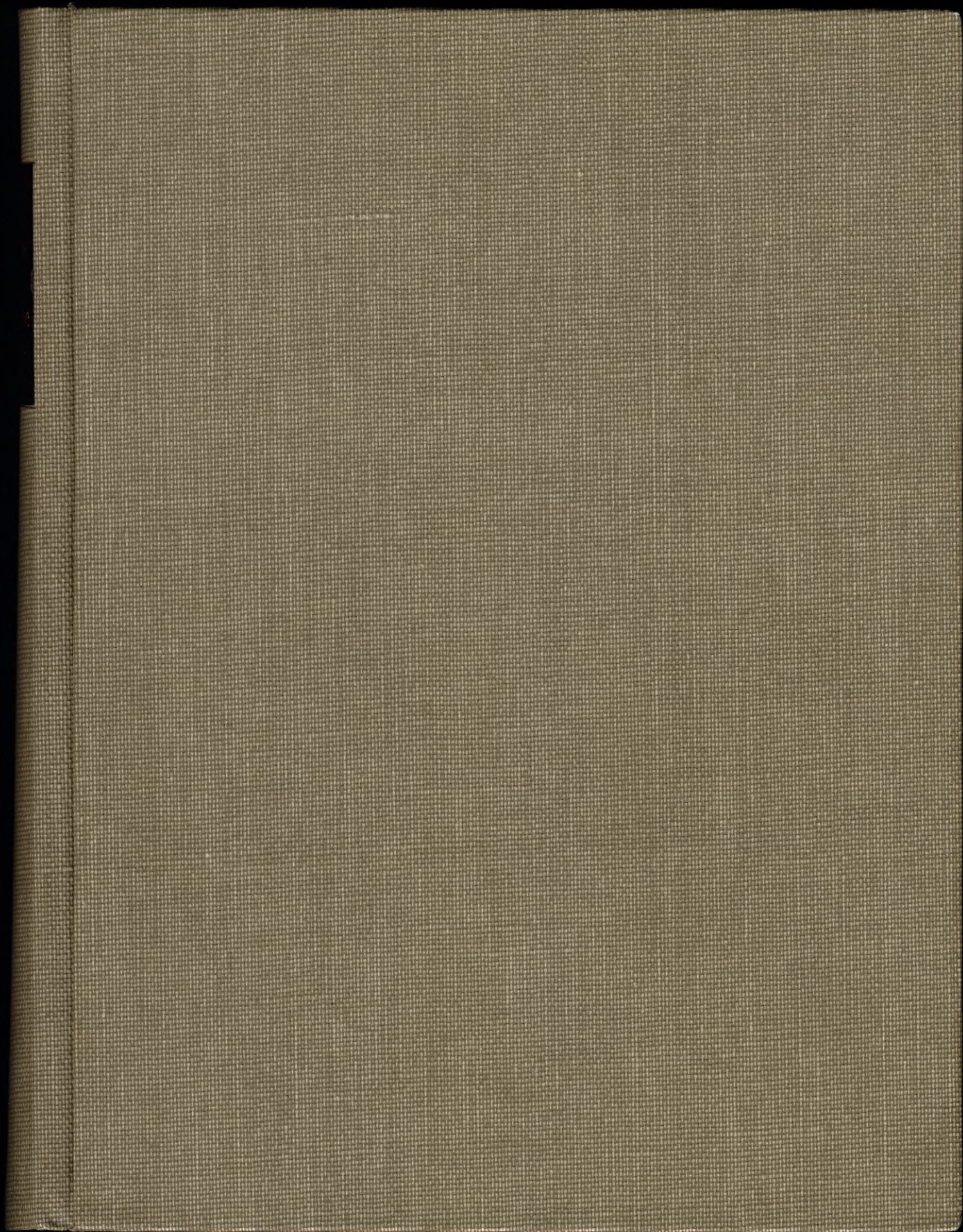

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

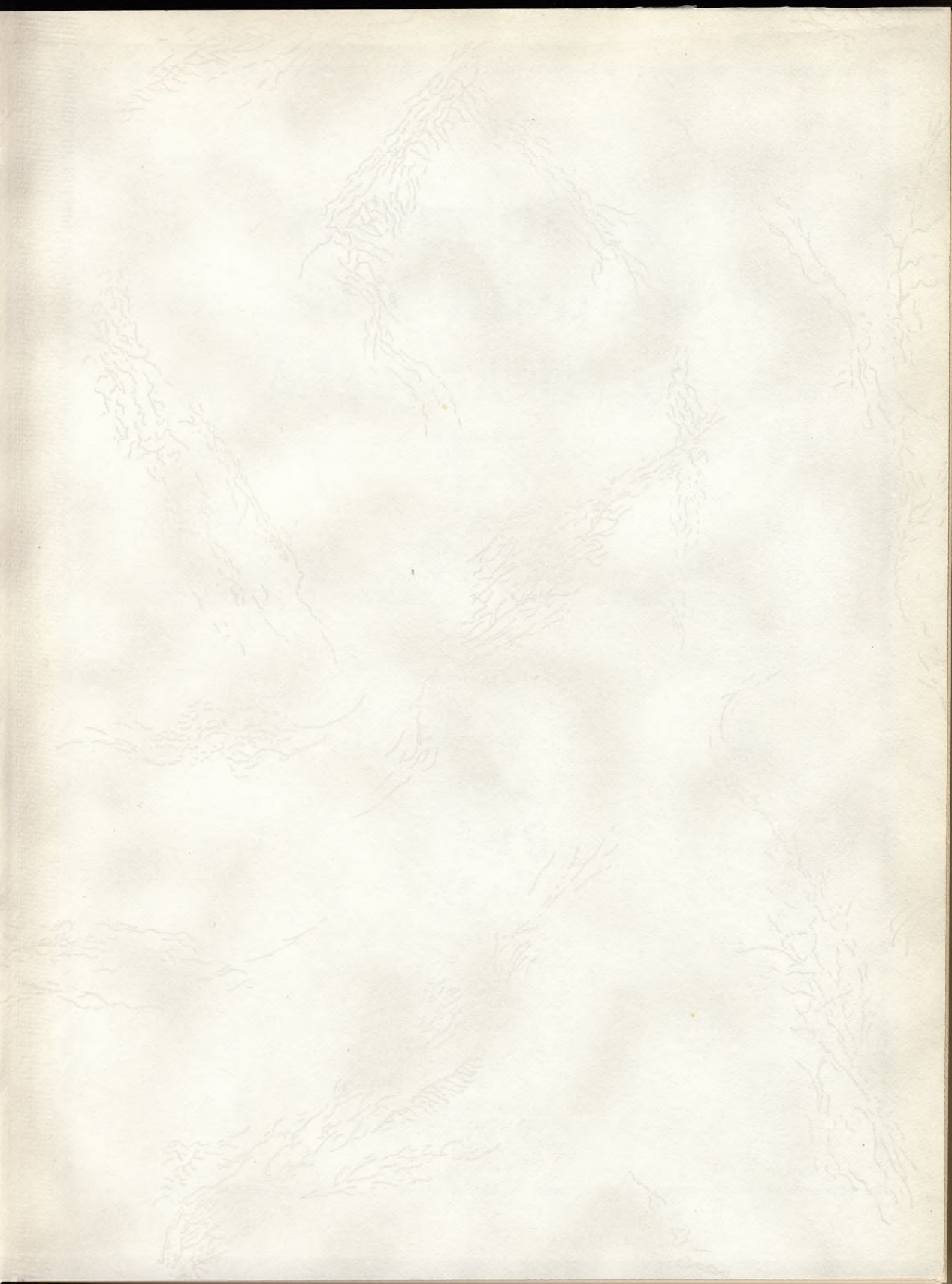
K. GÖTEBORGS

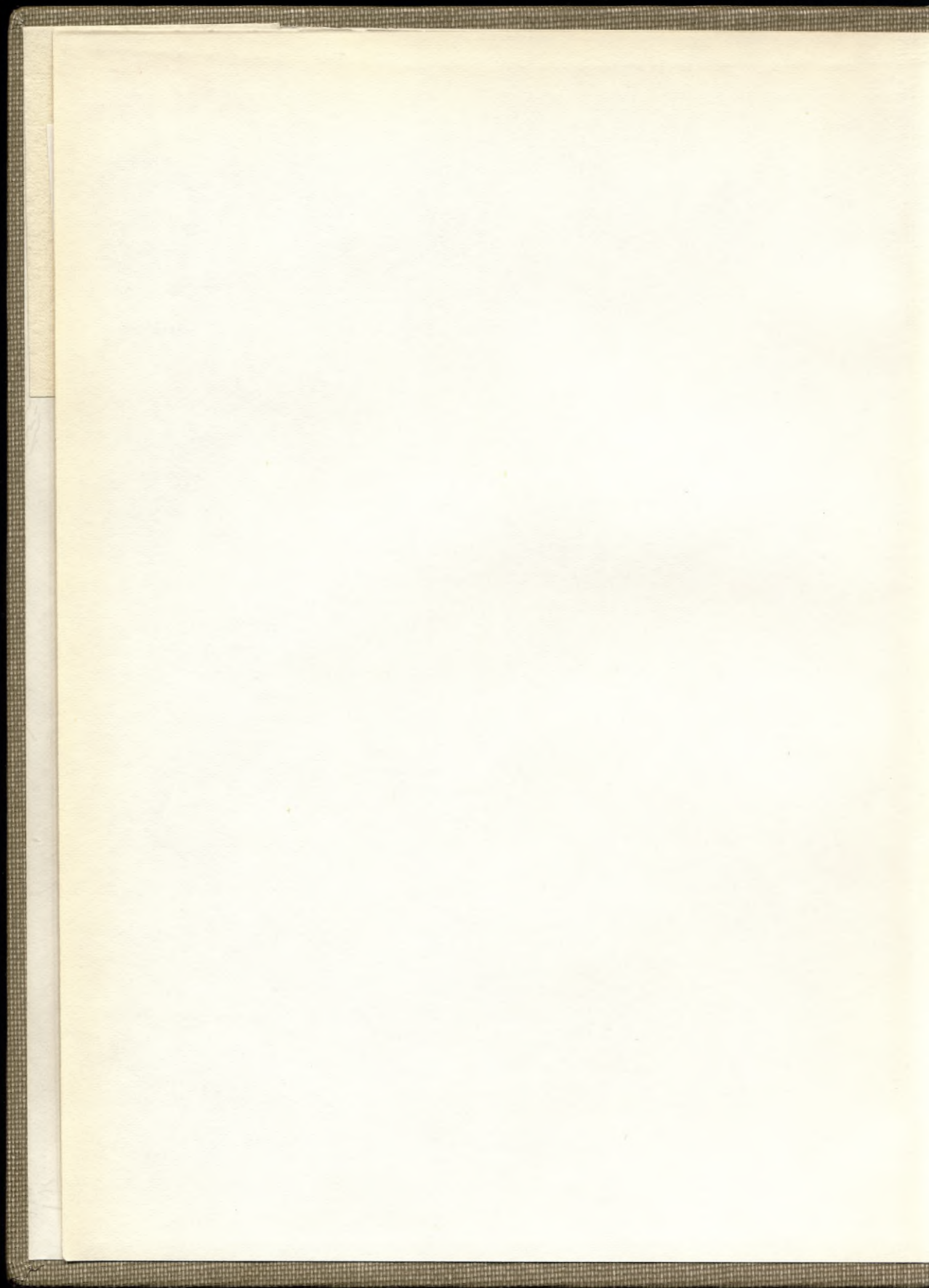

Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

< Göteborg.
Hälsövards-
nämnden. >

**GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMDS
ÅRSBERÄTTELSE**

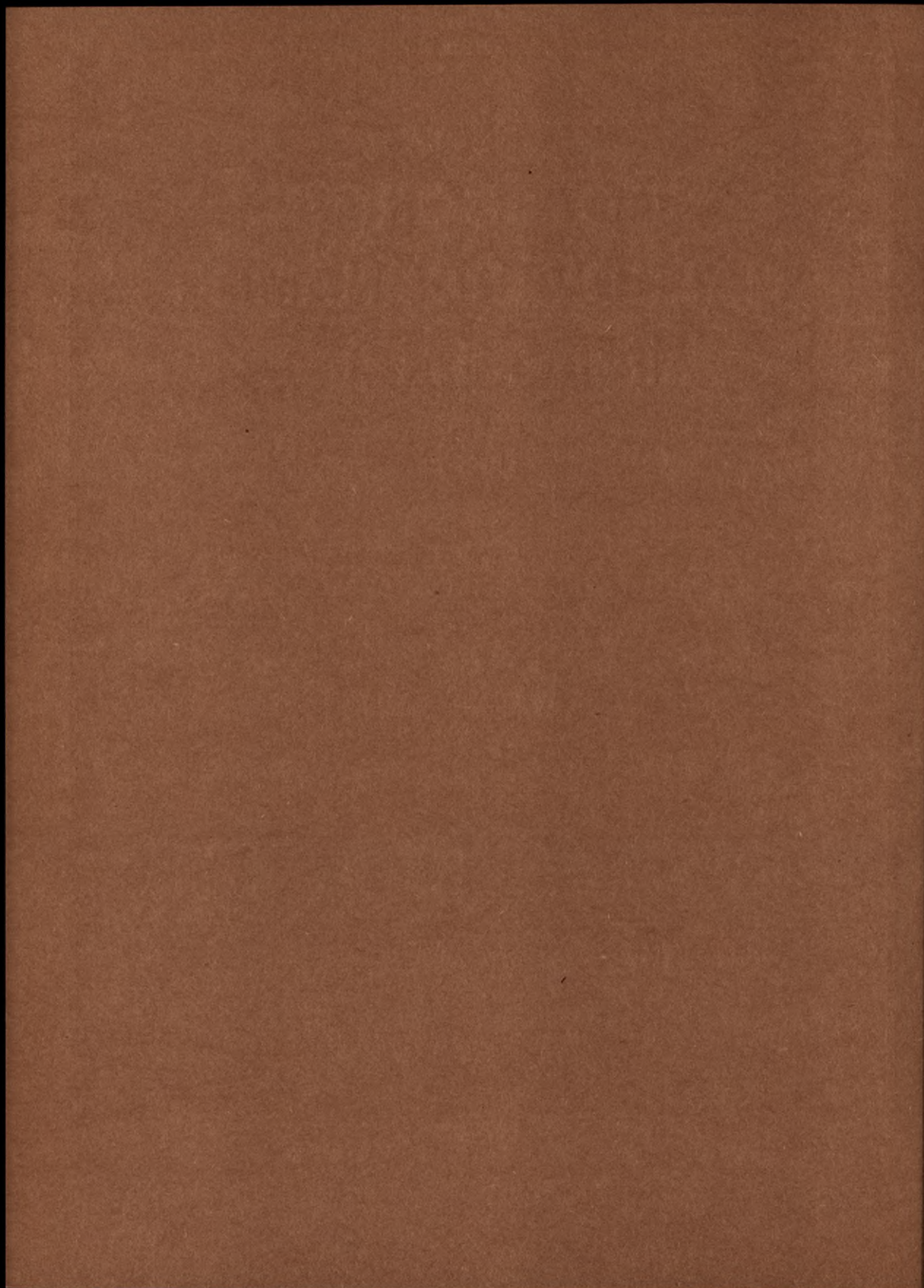
FÖR ÅR
1927

DEL I
SAMFÄLLDA NÄMDEN OCH FÖRSTA AVDELNINGEN

UTARBETAD AV
KARL JOH. GEZELIUS
FÖRSTE STADSLÄKARE

GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1928

GÖTEBORGS HÄLSOVÅRDSNÄMDS ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1927

DEL I

SAMFÄLLDA NÄMDEN OCH FÖRSTA AVDELNINGEN

UTARBETAD AV

KARL JOH. GEZELIUS

FÖRSTE STADSLÄKARE

GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1928

GÖTEBORGS

HÄLSÖVÄRDSSKÄNDIS

ÄRSBERÄTTELSE

1927

1927

ÅRSBERÄTTELSE FÖR HÄLSÖVÄRDSSKÄNDIS I GÖTEBORGS

INNEHÅLL.

Hälsovårdsnämnden:	
Samfällda nämnden och första avdelningen	7
I. Hälsovårdsfrågor:	
Hälsovårdstillsyningsmännen	7
Skyddskoppypmpningen	9
Läkarundersökning utav minderåriga arbetare	9
Hygieniska besiktningar av fartyg.....	9
Åtgärder för hindrande av smittsamma sjukdomars spridning	10
Smittsamma könssjukdomar	11
Apoteken	12
Mölnaldalsån	12
Offentliga danslokaler	13
Ifrågasatt reglering av Väneru	13
Bostadsinspektionen	13
Tuberkulosbyråns verksamhet	14
Matvarukontrollen	18
Kemiska analyser	19
II. Befolknings- och dödlighetsstatistik.....	22
III. Smittsjukdomar	23
Rapporter och sammanställningar:	
Rapport från andre stadsläkaren	24
Barnmorskorna	25

FÖRTECKNING Å TABELLER.

- Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg år 1927.
- „ 2. Av hälsopolisen anhållna och oskadliggjorda födoämnen år 1927.
- „ 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett år 1927.
- „ 4. Försäljnings- och tillverkningslokaler den 31 december 1927.
- „ 5. Sammandrag av resultaten från under år 1927 utförda undersökningar av mjölk och grädde.
- „ 6. Översikt av födda i Göteborg år 1927, med fördelning på månader.
- „ 7. Översikt av födda i Göteborg år 1927, med fördelning på församlingar.
- „ 8. Befolkningens rörlighet i varje av Göteborgs stads församlingar år 1927.
- „ 9. Dödligheten inom Göteborg år 1927 för olika församlingar bland mantalsskrivna befolkningen.
- „ 10. Dödsfall och dödlighet för månad bland kyrkoskrivna i Göteborg åren 1923—1927.
- „ 11. Sammandrag över de smittsamma sjukdomarna i Göteborg år 1927.
- „ 12. Översikt av smittsamma sjukdomar i Göteborg åren 1918—1927.
- „ 13. Jämförande översikt av antalet dödsfall i folksjukdomarna samt några andra sjukdomar i Göteborg åren 1918—1927.
- „ 14. Gångse sjukdomar i Göteborg år 1927, fördelade på månader enligt uppgift från de 13 distriktsläkarne.
- „ 15. Dödsorsakerna år 1927 bland i Göteborg kyrkoskrivna inom och utom staden avlidna (efter ålder och kön).
- „ 16. Dödsorsakerna år 1927 bland i Göteborg kyrkoskrivna, inom och utom staden avlidna (fördelade efter sina huvudgrupper på månader och kvartal).
- „ 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1923—1927.
-

FÖRTECKNING A FAFELLEN

1	Handlingsberättelse för 1927	1
2	Handlingsberättelse för 1928	1
3	Handlingsberättelse för 1929	1
4	Handlingsberättelse för 1930	1
5	Handlingsberättelse för 1931	1
6	Handlingsberättelse för 1932	1
7	Handlingsberättelse för 1933	1
8	Handlingsberättelse för 1934	1
9	Handlingsberättelse för 1935	1
10	Handlingsberättelse för 1936	1
11	Handlingsberättelse för 1937	1
12	Handlingsberättelse för 1938	1
13	Handlingsberättelse för 1939	1
14	Handlingsberättelse för 1940	1
15	Handlingsberättelse för 1941	1
16	Handlingsberättelse för 1942	1
17	Handlingsberättelse för 1943	1

Hälsovårdsnämnden.

Samfällda nämnden och första avdelningen.

Såsom ledamöter av *samfällda* nämnden ha under året tjänstgjort:

Överläkaren *Sven Johansson* ordförande, förste stadsläkaren *Karl Joh. Gezelius* v. ordförande och suppleant för kassaförvaltaren, direktören *Axel Hagberg* kassaförvaltare, polismästaren *M. Kjellin*, majoren *H. T. Glosemeijer*, sjukkasseexpeditören f. d. sjukbesökaren *Alb. Börjesson*, f. d. professorn *H. Hedlund*, f. d. disponenten *And. Nylén*, fabrikören *G. Lamm*, snickaremästaren *Jens Nielsen*, överläkaren *Per Arnell*, sjukbesökaren *Ernst Kristensson*, sjukbesökaren *W. Norén* samt fru *N. Ahlström*.

Såsom ledamöter av *första avdelningen* ovannämde *Johansson* ordförande, *Kjellin* v. ordförande, *Gezelius*, *Hagberg*, *Glosemeijer*, *Hedlund* och *Börjesson*.

Samfällda nämnden har haft 3 sammanträden och första avdelningen 16. Ordinarie sammanträdesdag för den senare är första onsdagen i varje månad. Ärendena, som behandlats vid dessa sammanträden, finnas registrerade i 25 paragrafer för samfällda nämnden och 210 för första avdelningen.

Såsom sekreterare och ombudsman har tjänstgjort e. o. hovrättsnotarien *Hans Friis* och såsom amanuens e. o. hovrättsnotarien *Joh. Hallbeck*.

I. Hälsovårdsfrågor.

Vid allmänna avdelningen har en kommissarie och 8 tillsyningsmän tjänstgjort, varav 4 haft såsom huvuduppgift desinfektioner med dithörande frågor, särskilt spårande av källor till de olika smittsjukdomarna, och de 4 andra distriktsföreståndare. Båda grupperna ha dessutom fått mellan sig fördela tillsynen över avlopp med genom fel å dessa ofta förekommande olägenheter, tillsyn över enklare hotell och restauranger med tillhörande personalbostäder, rak- och frisérstugor m. m. Vid matvarukontrollen ha tjänstgjort en förste tillsyningsman med 5 ordinarie samt 3 extra tillsyningsmän, vid hamnhygieniska avdelningen med desinfektions-, avlusnings- och cyananstalt samt kreaturskarantänen har tjänstgjort en förste tillsyningsman med 2 biträden, den ene närmast för karantänen och den andre för den maskinella avdelningen.

De i föregående berättelser påtalade olägenheterna av desinfektionsmedlens retande inverkan på slemhinnorna hos med dem sysselsatta har

i likhet med närmast föregående år uteblivit, sedan förut använt desinfektionsämne utbytt mot aktivin, vilket medel genom sin kraftigt desinficerande verkan samt sin lukt- och giftfrihet synes väl lämpa sig för rumsdesinfektion. På grund av klorhalten (c:a 25 % aktiv klor) bör det dock användas med försiktighet på kläder med ömtåliga färger.

Tillsyn av avlopp och gårdar m. m.

Mot *gårdar* ha anmärkningar gjorts: i fråga om cementering 89 gånger, stensättning 74, planering 9, avlopp 90, renhållning 418 och av andra orsaker 76, sammanlagt 756 anmärkningar.

Mot *avträden* har gjorts anmärkning: i fråga om kistor 29 gånger, latrinkärl 37, urinbleck 32, cementplan 14, renhållning 61, ventilation 4 och av andra orsaker 18, sammanlagt 195.

Mot *urinkurar* ha anmärkningar gjorts: i fråga om cementplan 51 gånger, invändig beklädnad 278, avlopp 82, renhållning 93 och av andra orsaker 30, sammanlagt 534 anmärkningar.

Mot *sopkärl* ha anmärkningar gjorts: i fråga om plan 17 gånger, kärl 114, lock 65, otillräckligt antal 40, renhållning 26 och av andra orsaker 32, sammanlagt 294.

Mot *stall*, som förefinnas till ett antal av 394, ha 43 anmärkningar gjorts mot golv, 12 mot avlopp, 7 mot belysning, 8 mot luftväxling, 50 mot gödsellårar, 48 mot renhållning och 18 gånger av annan orsak.

Mot *fähus*, varav finnas 191 stycken, ha 38 anmärkningar gjorts av olika anledningar, mot *svinhus*, som finnas till ett antal av 156, ha 85 anmärkningar gjorts, mot *hus för andra mindre djur*, höns- och kaninhus, duvslag m. fl. 235 anmärkningar.

Mot *lumpupplag* 6 anmärkningar.

Mot *rakstugor* och *damfriséringslokaler*, de förra förefintliga till ett antal av 115, de senare 70, ha 87 anmärkningar gjorts, därav för användande av orena verktyg 36 gånger, renhållning 19 och luftväxling 6. Av damfriséringslokalerna ha 63 omdanats i enlighet med för rakstugor gällande bestämmelser, de övriga 7 drevos i sådan form, att ett eftersläppande av vissa fordringar i fråga om inredning av lokalerna kunde försvaras.

Mot personal- och resanderum på *hotell* och *restauranger* samt *natt- härbergen* ha 110 anmärkningar gjorts. Hotellens antal uppgå till 40 och natt- och härbergens till 2.

Avlopp. I följd av den livliga byggnadsverksamheten i stadens utkanter, varest erforderliga huvudavlopp oftast saknas och stora svårigheter att avleda spillvattnet sålunda förefinnas, har ett stort arbete måst nedläggas på ordnande av provisoriska ledningar och rensningsanordningar. Särskilt äro svårigheterna stora på Lundbysidan med dess dåliga lutningsförhållanden, men även inom Krokslätt, Kallebäck och andra områden i Örgryte, där dock lutningsförhållandena äro bättre, är det ej lätt att få ett nödortfigt ordnande till stånd. Illa ordnat är fortfarande Kärralundsområdet.

Inom staden finnas i 2,916 fastigheter 20,034 vattenklosetter med direkt avlopp till huvudledning, i 83 fastigheter 932 w. c. med avlopp över reningsanläggning och från 12 fastigheter med 93 w. c. går avlopp direkt till älven. Dessa uppgifter grunda sig på gjorda framställningar om inrättande av w. c. i fastighet.

Skyddskoppymningen. Vid de offentliga ympningsmötena som anordnas från medio av maj till medio av juni månader inom 7 olika lokaler med 4 mottagningar i varje samt vid enskilda ympningar hos läkare verkställdes under året sammanlagt 3,388 ympningar. Då antalet levande födda i medeltal för de 5 föregående åren uppgick till 3,890 och ehuru intet avdrag gjorts för det ej obetydliga antal barn, som avgått genom dödsfall, uppgick ympningsprocenten till 87, vilket visar att ympningen omsorgsfullt genomföres. Detta framgår också därav att vid de läkarundersökningar, som förste stadsläkaren i flera år gjort å minderåriga arbetare, endast undantagsvis förekommit att dessa ej varit ympade, och har det visat sig att de då i regel varit inflyttade från någon lantkommun. Intet missöde vid ympningarna har inrapporterats och ympämnet var av god beskaffenhet.

Minderåriga arbetare. På förordnande av länsstyrelsen har förste stadsläkaren under året verkställt läkarundersökning å minderåriga arbetare i fabriksarbete inom staden, därvid 766 manliga och 1,078 kvinnliga arbetare undersökts,

till 13 års åldern har	4	manliga	hört,					
„ 14 „ „ „	56	„	och 61	kvinnliga	arbetare	hört,		
„ 15 „ „ „	158	„	„	194	„	„	„	„
„ 16 „ „ „	253	„	„	367	„	„	„	„
„ 17 „ „ „	295	„	„	456	„	„	„	„

I intet fall har förbud för arbetets fortsättande måst utfärdas och i endast 18 fall har ändrad sysselsättning föreskrivits såsom villkor för fortsatt användande av den minderåriga arbetskraften. Detta visar att en avsevärd förbättring av det levande materialet inträtt under den tid dessa undersökningar fortgått, vilket närmare framgår av rapporterna i de föregående årsberättelserna sedan 15 år tillbaka.

Hygieniska besiktningar av fartyg inom hamnområdet verkställda av förste tillsyningsmannen vid hamnen med biträde har gjorts 752 gånger, därvid i 46 fall anmärkningar gjorts. I 24 fall har detta gällt förekomsten av ohyra i skansarna, i 12 fall bristande renhållning av skansar och hytter, i 8 fall bristande renhållning i kök, mäss- och proviantrum samt slutligen i 2 fall bristande ventilation.

Å 12 fartyg ha hytter eller skansar desinfekterats på grund av förekomst av smittsam sjukdom.

Cyanbehandlats har genom hälsovårdsnämndens försorg 13 fartyg samt 78 rum och 6 kök i land. Av enskilda cyanrökare, som förefinnas inom staden till ett antal av 5, har cyanrökning utförts i 390 bostadslägen-

heter (på växlande antal rum) samt 119 fartyg. Inga olyckstillbud har inträffat vid dessa cyanrökningar.

Råttor. Inom fastigheter gränsande till hamnområdet göras upprepade undersökningar på förekomst av råttor och utläggas vid spår därav olika gifter (fosformos, rattoxin eller strandlökspreparat). Inom hamnens varuskjul verkställs råttutrotning genom hamnmyndigheternas försorg.

Desinfektionsanstalten i hamnen. I denna har under året 65 kollar säng- och gångkläder samt 30,228 tomsäckar desinfekterats, de förra med formalin-vacuum, de senare med vattenånga.

Vid *avlusningsanstalten* ha 160 personer avgiftsfritt befriats från ohyra och deras kläder därvid behandlats. Varje onsdag e. m. är anstalten öppen för sådan kostnadsfri behandling, varom polikliniker, distriktsläkare, polis, härbergen, fattigvårdsbyrå och andra underrättats. I cyanhuset har vid 73 olika tillfällen möbler, säng- och gångkläder samt pälsverk cyanbehandlats.

Besiktningssman för fartyg. Såsom besiktningssman för fartyg kommande från hamn smittad av pest, kolera, fläckfeber, återfallsfeber eller smittkoppor har förste stadsläkaren vid 488 besiktningar undersökt 183 fartyg med en sammanlagd besättning av 6,653 man, könssjukdomar av olika slag har därvid i 14 fall anträffats samt dessutom enstaka fall av tuberkulos, lungsäcksinflammation, blodkräkning. I ett fall har anträffats svullna körtlar i ena ljumsken, som dock visade sig icke bero på pest.

Å en norsk ångare, som hitkom med spannmål från Bahia Blanca i Argentina den 19 december anträffades under lossningen döda råttor, som vid undersökning å stadens bakteriologiska laboratorium efter ingående djurförsök den 24 december visade sig vara pestsmittade. Fartyget med ineliggande last underkastades Co-rökning, lossningsmanskabet, inalles 118 man, ställdes under observation och lossningen fortsattes, varunder ett stort antal döda råttor anträffades, uppgående till sammanlagt 175 stycken. Fartyget avgick härifrån den 3 januari för fortsatt lossning i Stockholm.

Co-rökningar av fartyg. 19 rökningar för utrotande av råttor ha verkställts med den staten tillhöriga apparaten av typ Nocht-Giemsas. Vid 6 av dessa tillfällen har samtidigt gjorts rökning med cyan för utrotande av ohyra i skansar eller andra utrymmen.

Åtgärder för hindrande av smittsamma sjukdomars spridning. I särskild tabell (n:o 11) redogöres för de under året förekommande fallen av smittsjukdomar, om vilkas förekomst varje praktiserande läkare är skyldig att göra anmälan till hälsovårdsnämnden. En praktiserande läkare har för underlåtenhet i detta avseende under året pliktfullts. Sedan anmälan om ett sådant fall inkommit till nämnden skriftligt eller pr telefon, avlägges omedelbart besök i den sjukes hem av vederbörande

desinfektor för vidtagande av för fallet lämpliga desinfektionsåtgärder och lägges därvid särskild vikt på att av den sjuke använt linne, sängkläder, mattor o. d. i sjukrummet noggrant smittrenas samt att lägenheten grundligt rengöres. På samma gång upptagas enligt formulär detaljerade uppgifter avsedda att underlätta spårandet av sjukdomens härledning. Från förste stadsläkaren, som granskar den ingivna rapporten, lämnas sedan till skolor och hem skriftligt besked om huru länge de med den sjuke samboende skolpliktiga skola avhållas från skolorna, från vilka de omedelbart avstängts av den läkare som anträffat och gjort anmälan om fallet. Förste stadsläkaren bestämmer också om avstängandet från matvaruaffärer, inklusive mjölkaffärer, av personer, som genom samboende eller intim beröring med insjuknade kunna tänkas medföra smitta.

I lägenhet, som varit bebodd av lungsotspatient, har efter den sjukens frånfalle, vid förflyttning till sjukvårdsanstalt eller vid ombyte av bostad desinfektion gjorts i 654 fall. Sammanlagda antalet desinfektioner verkställda enligt den ena eller andra metoden har uppgått till 1,818.

Smittrening av offentligen till salu utbudna begagnade kläder har fortgått såsom föregående år och verkstälts i 76 fall.

Såsom desinfektionsmedel användes i allmänhet spray-förfarande med aktivin (ett organiskt klorpreparat med c:a 25 % aktiv klor). Preparatet är neutralt, luktfritt, kraftigt desinfekterande (likställes med sublimat), hållbart och ogiftigt och synes därför väl lämpa sig för rumsdesinfektion. På grund av klorhalten bör det dock användas med försiktighet på kläder med ömtåliga färger. I övrigt användes huvudsakligen formalinångor utvecklade med apparater av en modifierad Breslau-modell.

Smittsamma könssjukdomar. Under året anmäldes 1,367 fall av smittsamma könssjukdomar hos personer tillhörande Göteborgs stad (däri inberäknade från utlandet inkomna, som anträffats här). Motsvarande siffra för åren 1923—1926 var 1,378, 1,155, 1,196 och 1,502. Sjukdomarna fördela sig på de olika kvartalen av året på följande sätt, därvid inom parentes upptagas talen för 1926 och 1925 i nu nämnd ordning.

	Medfödd syfilis	Förvärvad syfilis	Dröppel	Ulcus molle
1 kvartalet ..	3 (1, 2)	22 (21, 18)	281 (248, 234)	3 (8, 3)
2 „ ..	2 (7, 6)	19 (17, 12)	210 (349, 251)	9 (5, 7)
3 „ ..	5 (2, 5)	22 (17, 17)	330 (428, 285)	6 (7, 4)
4 „ ..	1 (7, 3)	43 (24, 22)	402 (353, 318)	9 (8, 9)

Av syfilisfallen ha 76 blivit smittade i Göteborg, således 71,7 %, 10 å annan plats i Sverige, 9,4 %, och de övriga 20, 18,9 %, i utlandet.

I 103 fall har smittkälla med eller utan adress och med eller utan tillnamn angivits. Av dessa ha 23 tillhört annan kommun, dit sålunda rapporten översänts. Föregående år uppgavos 121 smittkällor med 21 från annan ort. Av 11 syfilissmittkällor (6 män och 5 kvinnor) tillhörde 1 man och 1 kvinna annan ort. Av de övriga 9 ha 4 tagits under läkar-

behandling (1 man och 3 kvinnor), 2 (1 man och 1 kvinna) anträffades, men visade sig ha sjukdomen i icke smittsamt stadium, 3 män ha ej kunnat anträffas.

Av 90 anmälda smittkällor för gonorrhoe översändes 20 rapporter till annan kommun, 8 män och 30 kvinnor togos under läkarbehandling, 13 män och 8 kvinnor visade sig vid läkarundersökningen vara smittfria, under det att 5 män och 6 kvinnor voro oanträffbara.

I 81 fall ha patienterna avbrutit behandlingen, 51 av dessa ha med polishjälp återförts till fortsatt behandling, 5 ha styrkt smittfrihet, 1 har ej anträffats, 24 ha tillhört annan kommun.

Av de smittade ha 5 varit under 1 år, 7 mellan 1 och 10 år, 3 mellan 10 och 15, 137 mellan 15 och 20, 367 mellan 20 och 25, 377 mellan 25 och 30, 320 mellan 30 och 40 år, 80 mellan 40 och 50 år, 19 mellan 50 och 60 år, 2 över 60 år och 6 av okänd ålder.

Apoteken. Visitation av stadens apotek verkställdes av förste stads-läkaren under november och december månader därvid 10 apotek granskades. Tvänne, som under året fingo nya innehavare, avsynades vid dessas övertagande av apoteken och 2 inspekterades genom medicinalstyrelsens försorg.

Mölnålsån. Om denna skriver sundhetskommisarien, i egenskap av länsstyrelsens inspektör, följande i sin rapport. Den ymniga och långvariga nederbörden under sommaren har givetvis inverkat fördelaktigt på åvattnets sammansättning och bidragit till minskandet av de olägenheter, som föroreningen av detta vattendrag plägar vålla. Sålunda har den sedvanliga lukten från Dämnet på Gårda och Slussen vid Drottningtorget ävensom från härvarande hamnkanaler veterligen ej förorsakat några klagomål. Liknande förhållande har även ägt rum med avseende på det i ån avsatta bottenslammet, vilket i följd av lågt vattenstånd och hög temperatur samt sumpgasernas inverkan delvis plägar lös göras, så att det kan upptränga till vattenytan, vilket härigenom bibringas ett allt annat än tilltalande utseende. Detta slam bidrager dessutom i viss mån till spridandet av obehaglig lukt. Vad tillsynen angår har denna form vanligt varit koncentrerad på underhållet av befintliga och tillkomsten av erforderliga reningsanläggningar, ävensom på beskaffenheten och mängden av de föroreningar, vilka från fabriker och bostäder utsläppas i ån. Så t. ex. hava reningsbrunnarnas antal inom Mölnåls område visserligen undergått någon ökning, men i de flesta fall äro dessa nyanlagda brunnar mer eller mindre ineffektiva och f. ö. har deras skötsel alltsomoftast varit mindre god. Den del av merberörda vattendrag, som genomflyter Göteborgs stads område, har naturligtvis också varit föremål för likartad tillsyn, men utöver vad tidigare blivit framhållet beträffande spillvattenreningen därstädes, är intet anmärkningsvärt att anteckna för den tid, som i denna redogörelse avses. Beträffande spillvattnets kvantitativa och kvalitativa beskaffenhet, så har den nästan ständigt pågående bebyggelsen av nya områden i Mölnåls medfört en sådan ökning av åns föroreningar, att nedströms

befintliga fabriker bestämt påstå sig hava märkt en avsevärd försämring av åvattnet under senare åren och nödgats vidtaga dyrbara åtgärder till ökat skydd mot förstöring eller försämring av fabriksalster, vilkas framställande av ekonomiska skäl kräver begagnande av åvatten. Däremot har ett från olika delar av Burås härledande men för åns vidkommande tämligen neutralt spillvatten omkring årsskiftet 1926—1927 blivit inlett i stadens nya avlopp vid Buråsskolan och blir sålunda renat i den för detta avlopp anlagda Emscherbrunnen innan det utsläppes i ån.

I förevarande sammanhang torde även böra omnämnas ett par till hälsovårdsnämnden ingivna anmälningar rörande obehörigt utsläppande i ån av fäkalier och bristfälligt renat spillvatten inom Mölndals område, vilka anmälningar vidare befordrats till länsstyrelsen för dess ingripande.

Offentliga danslokaler. I anslutning till influenza-epidemien och den stängning av offentliga danslokaler, som länsstyrelsen påbjöd från slutet av januari månad, uppställde hälsovårdsnämnden på sammanträde den 17 februari vissa minimikrav ifråga om inredning, användning och skötsel av sådana. Vid granskning av här förefintliga lokaler visade sig att följande icke fyllde de fordringar nämnden uppställt, nämligen danslokalen Café Röda Rosen, Kungsgatan 15, danslokalerna Pusterviksgatan 9, Drottninggatan 11, Kyrkogatan 40, Kungstorget 6 & 7 och Norra Hamngatan 6. Hälsovårdsnämnden förelade därför vid sammanträde den 22 februari ägarna av ifrågavarande fastigheter vid ett vite av 200 kronor för var och en att, för så vitt lokalerna fortfarande skulle upplåtas som danslokal, före den 1 april ha vidtagit sådana åtgärder, att fullt tillfredsställande luftväxling kunde åstadkommas, att lätt åtkomliga, väl upplysta klosetter och urinoirer till lämpligt antal funnes tillgängliga för de personer, som besökte lokalen, att vidare sanitär olägenhet icke uppstode genom lokalernas överfyllnad med människor, utan att varje person, som uppehölle sig i lokalen, erhöle minst 5 m³ luftvolym samt att sanitära olägenheter i övrigt icke uppstode genom osnygghet, buller eller annorledes.

Samma dag (den 22) beslöt hälsovårdsnämnden hemställa om dansförbudets upphävande.

Ifrågasatt reglering av Vätern. Ett framlagt förslag om sådan reglering blev av hälsovårdsnämnden den 16 mars avstyrkt i dess då föreliggande form.

Bostadsinspektionen. (D:r Göthlin).

1) *Slutbesiktningar av ny- och ombyggnader.*

Representant för bostadsinspektionen har under året på vanligt sätt deltagit i byggnadsnämndens slutbesiktningar av bostäder och bostadsrum. Dessa besiktningar ha bl. a. omfattat 1,300 lägenheter med 3,060 rum och 1,281 kök. Efter rumsantalet fördela de sig sålunda: 19 lägenheter utan kök, 431 lägenheter med ett rum, 549 med två, 218 med tre,

34 med fyra, 29 med fem och 20 med sex eller flera rum, alla med tillhörande kök.

2) *Besiktning av och utredning angående anmälda eller av bostadsinspektionen anträffade osunda bostäder.*

Dessa ärenden ha under året utgjort 1,142, vartill komma 111 från föregående år kvarstående eller sammanlagt 1,253 (se tab. 17). Husägaren har i 4,6 % av nytillkomna ärenden själv vänt sig till bostadsinspektionen, i 32 % har hyresgästen, i 59,5 % inspektionen och i 3,8 % har annan intressent varit föranledande part. I 26 av de nytillkomna fallen har klagomålet, efter utredning, befunnits helt eller skäligen obefogat. I 51 fall har muntlig eller skriftlig utredning begärts eller lämnats, utan att ingripande ifrågasatts.

Med frånräknande av sistnämnda grupper återstå 1,176 ärenden. I fråga om dessa har missförhållandet kunnat avhjälpas i 847 fall (72 %), endast delvis i 44 fall (3,8 %). Behövliga och möjliga rättelser ha i 814 fall (69,2 %) åstadkommits genom husägarens, i 77 fall (6,5 %) genom hyresgästens försorg. I 285 fall (24,2 %) har tills vidare ingen kunnat förmås att avhjälpa bristen. De 1,253 av bostadsinspektionen under året behandlade bristerna ha i 963 fall (76,8 %) definitivt och i 28 fall (2,2 %) tills vidare avhjälppts. Till följande arbetsår kvarstå alltså 262 ärenden (20,9 %). För varje hjälpt bostadsinnehavare redovisas endast *en* brist, den huvudsakliga.

3) *Fortlöpande besiktningar av smålägenheter. Besiktning av s. k. registrerade lägenheter.*

Sammanlagt 1,793 smålägenheter ha under året underkastats fortlöpande tillsyn.

Under årens lopp ha 1,070 olika lägenheter i och för specialtillsyn förts upp i särskilt register. Dessa lägenheter ha ägnats tillsyn en eller flere gånger under året.

Tuberkulosbyråns verksamhet. (D:r Göthlin).

Sundhetsinspektören har som hittills planlagt och lett kommunens allmänna antituberkulosarbete och de kliniska undersökningarna ha utförts av två härför anställda läkare.

Årets tuberkulosmaterial har utgjorts av 159 män, 182 kvinnor och 52 barn, sålunda sammanlagt 393 personer. Dessutom har byrån med sig införlivat 20 män, 19 kvinnor och 260 barn med annan tuberkulos lokalisation än lungorna.

Uti 2,357 tuberkulösa eller av tuberkulos hotade hem ha systrarne avlagt 10,824 besök. För att i någon form bispringa sjuka eller hjälpbehövande ha 1,273 andra besök behövt göras. Någon form av understöd har lämnats åt 1,365 familjer. Byrån har utfärdat 852 remisser till sjukhus och vårdanstalter för tuberkulösa. Till barnhem eller permanenta kolonier ha 197 barn sänts. Någon form av sommarvistelse

på landet har bekostats eller förmedlats för 744 klena barn ur tuberkulösa familjer samt för 259 vuxna personer. Byräläkarna ha utfört 2,452 undersökningar.

Då det är meningen, att tuberkulosbyrån under nästa år skall undergå en utvidgning samt förläggas till Hemmet för lungsjuka, torde en återblick på det nu avslutade skedet ej sakna sitt intresse.

Dispensärverksamheten som sådan leder sitt ursprung från år 1887, då den första kända anstalten grundades i *Edinburg*. År 1891 öppnades en andra i *Lille*. Större fart tog rörelsen under 1900-talets första decennium och den första svenska dispensären grundades 1905 i Uppsala. Göteborgs tuberkulosbyrå började sin verksamhet 1910.

Dispensärarbetets idé är för välkänd för att behöva i detalj relateras. Sedan det visat sig, att man ej kunde komma tuberkulosen till livs endast med hjälp av eller ens huvudsakligen genom slutna vårdanstalter, tog man konsekvenserna och beslöt uppsöka de tuberkulösa fallen ute i livsmiljön. Detta blev så mycket nödvändigare, sedan man funnit, att tuberkulosen var långt mera spridd i samhället än man ursprungligen förmodat. En svensk utredningskommitté av år 1905 trodde sig kunna uppskatta tuberkulos-sjukligheten till c:a 3 gånger dödligheten. Numera räknar man med långt större tal. Med dispensärverksamheten fick man helt andra vapen i striden mot tuberkulosen. Man hade hittills trots sig kunna komma till målet genom en rationell vård av de sjuka. Nu trädde de epidemiologiska synpunkterna i förgrunden och arbetet fick en allt mer förebyggande karaktär.

Härvarande tuberkulosbyrå organiserades i sina huvuddrag efter internationellt mönster, dock med några mycket viktiga avvikelser. Redan från början betonade man arbetets natur av hälsovård och en hygieniker sattes som chef. I den tuberkulöse såg man inte främst ett isolerat, vårdbehövande sjukdomsfall, utan en länk i en oändlig smittokedja, som genomlöpte samhället. På många håll hade man förbisett detta och väsentligen skapat tuberkulospolikliniker med förfinad diagnos och individuell hjälp åt den sjuke, under det att den sjukas arbets- och livsmiljö kom i andra eller rent av i sista rummet.

Det gällde först att kartlägga tuberkulosfallen och att skaffa sig arbetsmaterial. I saknad av anmälningsplikt ålade hälsovårdsnämnden sina distriktsläkare att anmäla av dem kända tuberkulösa hem. Resultatet motsvarade ej förväntningarna. Det var då idén uppstod att helt anförtro tuberkulosjukhusens beläggning åt tuberkulosbyrån för att på så sätt ge den intim kontakt med de aktuella fallen. Det är härvarande byrå, som, först i vårt land och troligen ej förekommen av någon annan dispensär i världen, prövat och genomfört metoden att göra dispensärarbetet till det *centrala* i samhällets tuberkuloskamp. Tuberkulosbyrån utrustades med vittgående befogenhet till initiativ och ingripande.

Konsekvensen av den epidemiologiska inställningen blev, att tuberkulosbyrån förlade huvudvikten av arbetet till de tuberkulösa hemmen. En teoretiskt intressant och även riktig sammankoppling mellan bostadsin-

spektion och dispensärverksamhet måste så småningom av organisatoriska skäl upphöra. Tuberkulossyrstrarne ökades i antal år för år och, — som en nyhet för in- och utlandet —, den kirurgiska tuberkulosen fick sitt eget organ. Mellan tuberkulosbyrån och samhällets hjälpverksamhet i övrigt växte så småningom fram ett intensivt och mycket betydelsefullt samarbete.

Enligt en allt mer grundad uppfattning har tuberkulosen viktiga rötter i en redan under barnaåren uppkommen smitta. Det förebyggande arbetet måste därför sätta in framför allt bland barnen och barnvården i dess olika former har blivit en huvuduppgift för den aktuellt arbetande dispensären. Med härvarande barnsjukhus och framför allt med dess medicinska avdelning har tuberkulosbyrån etablerat ett i detalj planlagt samarbete, som på sin tid torde ha varit ensamt i sitt slag. Det har väckt intresse långt utanför landets gränser och redan efterbildats.

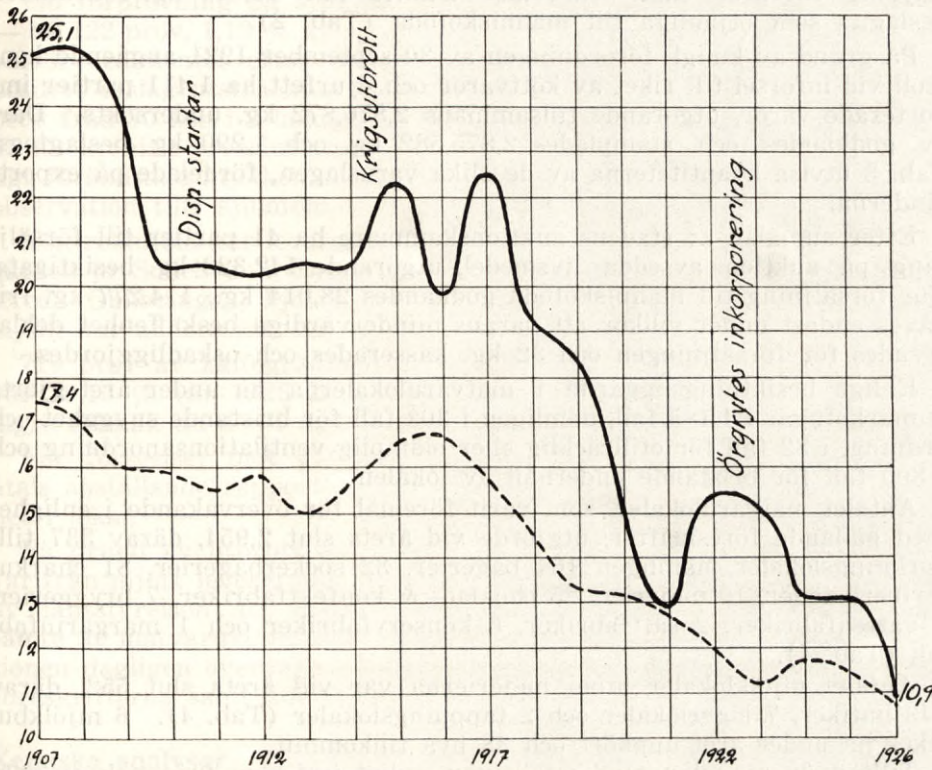
Tuberkulosbyråns material har undan för undan fått lämna bidrag till teoretiska och praktiska utredningar. Bland dessa kan nämnas massundersökningar rörande det tuberkulösa barnmaterialets vårdbehov ävensom de krav, som de ännu friska, men tuberkuloshotade barnen ställa på kommunalt eller privat ingripande.

Under det sista decenniet har tuberkulosbyrån utvidgat sin intressesfär därhän, att den från ursprungligen c:a 45 % numera känner c:a 75 % av de tuberkulosfall, som avlida inom staden. Teoretiskt sett saknas alltså en del fall, men i saknad av anmälningsplikt torde man i en storstad ej kunna komma avsevärt längre. Byrån måste nämligen bortse från de fall av tuberkulos, som ej frivilligt anmälas eller som aldrig intagas å allmän sal å något av stadens tuberkulossjukhus.

Byråns samlade lungtuberkulos-material sedan dess start ävensom motsvarande absoluta och relativa dödstal i lungshot fördela sig sålunda:

År	Män	Kvinnor	Barn	S:a	Abs. dödstal	Pr tiotusen
1911	89	169	83	341	341	20,4
1912	58	124	22	204	381	20,3
1913	86	152	23	261	358	20,5
1914	190	249	67	506	365	20,5
1915	209	277	69	555	406	22,3
1916	192	250	78	520	370	19,8
1917	198	225	75	498	432	22,5
1918	191	203	56	450	379	19,2
1919	172	174	61	407	364	18,4
1920	157	157	43	357	302	15,0
1921	124	212	52	388	262	12,9
1922	189	259	77	525	351	15,4
1923	158	184	117	459	345	15,1
1924	168	217	111	496	301	13,1
1925	153	235	60	448	302	13,1
1926	130	190	41	361	254	10,9
1927	159	182	52	393	284	12,2
	2,623	3,459	1,087	7,169	5,797	

En jämförelse mellan Sveriges hela dödlighet i lungdot och den, som under motsvarande tid förekommit i Göteborg erbjuder rätt stort intresse.

Dödligheten i lungdot pr 10,000 inv.

———— Göteborg
----- Sverige

Av tabellen inhämtas bl. a., att Göteborg under tidigare år haft en högst betydande överdödlighet i lungdot. Ett skarpt fall i dödlighetskurvan för staden inträffar år 1911, alltså ungefär vid den tidpunkt, när bostadsinspektionen och antituberkulosarbetet börjat sätta in ännu mer målmedvetet än förut. Sedan närma sig kurvorna varandra allt mera, ehuru Örgrytes införlivning 1922 medför en tillfällig försämring i stadens tuberkulosdödlighet. År 1926 har Göteborg inhämtat *hela* det oerhörda försprången, som landet i sin helhet tidigare innehaft. Här är ej platsen att diskutera det direkta antituberkulosarbetets andel i detta sällsynt vackra resultat.

Matvarukontrollen. (*Stadsveterinär R. Ahlström*).

Under året ha utförts 59,940 (föregående året 58,197) inspektioner i de lokaler och på de platser, där matvaror till salu hållas eller för försäljning förvaras eller bearbetas. Därvid har 15,017 kg. födoämnen beslagits som otjänliga till människoföda (Tab. 2).

På grund av kungl. förordningen av 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett ha 1,411 partier importerade varor, utgörande tillsammans 2,876,872 kg. undersökts. Därav godkändes och stämplades 2,875,582 kg. och 1,290 kg. beslagtogs. Tab. 3 utvisa kvantiteterna av de olika varuslagen, fördelade på exportländerna.

Efter anmälan av stadens auktionskammare ha 41 partier till försäljning på auktion avsedda livsmedel, utgörande 142,323 kg. besiktigats. För försäljning till människoföda godkändes 28,014 kg., 114,277 kg. frigavs endast under villkor att varans mindervärdiga beskaffenhet deklarerades för försäljningen och 32 kg. kasserades och oskadliggjordes.

Enligt besiktningsliggarne i matvarulokalerna ha under året gjorts anmärkningar i 1,185 fall, nämligen i 303 fall för bristande snygghet och ordning, i 82 fall för otillräcklig eller olämplig ventilationsanordning och i 800 fall för bristande underhåll av lokalen.

Antalet matvarulokaler, som varit föremål för övervakande i enlighet med gällande föreskrifter, utgjorde vid årets slut 2,954, därav 337 tillverkningslokaler, nämligen 164 bagerier, 32 sockerbagerier, 81 charkuteriverkstäder, 10 mejerier, 25 choklad- & konfektfabriker, 7 bryggerier, 9 vattenfabriker, 2 saftfabriker, 6 konservfabriker och 1 margarinfabrik (Tab. 4).

Antalet mjölklokaler utom mejerierna var vid årets slut 552, därav 543 butiker, 7 lagerlokaler och 2 tappningslokaler (Tab. 4). 6 mjölkbutiker ha under året upphört och 38 nya tillkommit.

Tillförseln av oskummad mjölk var, enligt vad som framgick av räkningen av leveranserna pr järnväg, båt och bil dels under april—maj dels under oktober—november inclusive beräknad leverans pr axel direkt till konsumenterna, under våren 0,46 liter och under hösten 0,45 pr innevånare och dag.

På nämndens mjölklaboratorium ha undersökts 10,894 prov av oskummad mjölk (år 1926 10,812 prov). Medelfetthalten var 3,25 % (år 1926 3,19 %). Förorening av mjölken, rubricerad som bottensats även i de fall, då endast spår av smuts kunnat påvisas, ha konstaterats i 2,70 % (år 1926 4,65 %) av proven. Då i de flesta fall den mjölk, som utsändes till butikerna, genomgår silning i mejerier inom staden, visa proven av butiksmjölken väsentligt lägre smutsprocentsiffror än de prov, som uttogos vid järnvägsstationerna och båtarna, nämligen 0,51 % mot resp. 6,43 %.

Undersökningen av mjölkens tillstånd av hållbarhet utvisar att i 0,58 % (år 1926 1,30 %) av proven hållbarhetsgränsen var överskriden, så att mjölken hade en sur eller syrlig lukt och smak och koagulerade vid

kokning. I 8,83 % innehöllo proven bakterier i för hygienisk god vara otillåten mängd — reduktasavfärgning inom 3 timmar — och i 2,46 % var mjölken att anse som lämplig till barnföda — proven avfärgades inom 1 timma (motsvarande siffror föregående år voro 11,5 och 2,83 %).

Vid förprovning på sjukliga förändringar i mjölken — katalasprovet — ha 122 prov, 1,13 % av samtliga (år 1926 3,55 %), ansetts misstänkta, varför sedimentet efter centrifugering mikroskopiskt undersökts. Vid positivt utslag utsträcktes undersökningen till resp. ladugård och mjölkprov från 70 kor i 2 ladugårdar uttogos. Därvid konstaterades 8 kor lida av kronisk juverinflammation. De sjuka djuren isolerades, den sjukligt förändrade mjölken oskadliggjordes och ladugårdarne ställdes under observation tills sjukdomen upphört.

Kontrollmjölk har levererats från följande egendomar: Aspenäs, Bergsgården pr Sollebrunn, Bjertorp, Bosgården pr Rävlanda, Ekered pr Kållered, Gullbringa, Tjolöholm och Maleviks Gård. 122 prov av dylik mjölk har undersökts och medelfetthalten var 3,22 %.

719 prov av kaffegräddor ha undersökts på fetthalt. Medelfetthalten var 19,15 % (år 1926 20,42 %). Intet prov av kaffegräddor har hållit lägre fetthalt än den i matvarustadgan som minimum föreskrivna, 12 %.

För förseelser mot gällande föreskrifter om matvaruhandeln ha för åtales anställande rapporterats 29 fall, därav 10 fall för bristande snygghet i lokal.

På grund av utbrott av mul- och klövsjuka på egendom i Bohuslän, varifrån mjölk levererades till Göteborg, har stadsveterinären förordnats av länsstyrelsen att utföra desinfektion i ett härvarande mejeri, varjämte åt matvarukontrollen uppdrogs att under viss tid efter desinfektionen dagligen övervaka efterlevnaden av de av länsstyrelsen utfärdade föreskrifterna samt kontrollera pastöriseringen i mejeriet.

Kemiska analyser. (Stadskemisten D:r G. Karl Almström).

Under året hava 1,428 undersökningsuppdrag inkommit till laboratoriet:

1) Närings- och njutningsmedel	362	prov
2) Vatten	129	„
3) Kemikalier och kemiskt-tekniska produkter (incl. hyttprodukter)	285	„
4) Trämassa (antalet provade balar var 4,820)	213	„
5) Fettartade substanser (incl. maskin- och lysoljor, eteriska oljor, fernissor o. d.)	95	„
6) Malmer, bergarter, bränslen o. d.	68	„
7) Fodermedel	17	„
8) Gödslingsmedel	8	„
9) Arsenikprov	54	„
10) Diverse	197	„

Summa 1,428 prov

För Göteborgs Hälsovårdsnämnds räkning, Matvarukontrollen och Importkontrollen, hava följande föremål undersökts:

	Antal prov		Antal prov
Bröd	1	Kött	17
Cognac Essens	1	Ost	1
Emaljkärl	1	Saft	5
Fruktsalt	3	Saltlake	4
Grädde	8	Smör	2
Honung	1	Socker	1
Konservdosor	12	Tarmar	1
Konserveringsmedel	1	Tunga	3
Korv	40		

Om dessa prov meddelas följande närmare uppgifter.

Ett prov av bröd innehöll organisk detritus och insekter.

Ett prov av cognac essens visade sig vara användbart som tillsats till näringsmedel.

Ett prov av emaljkärl uppfyllde giftstadgans fordringar med avseende på blyhalt.

Tre prov av fruktsalt hade följande pris inklusive förpackning och detaljhandelsvärde på de ingående beståndsdelarna:

Pris kr.	Värde kr.
2,25	0,42
0,80	0,56
2,50	0,46

Åtta prov av konserverad grädde innehöll 12,00—13,75 % fett. Medelfetthalten var 12,49 %.

Ett prov av honung var av normal beskaffenhet.

Tolv konservdosor voro av sådan beskaffenhet att innehållet ej kom i beröring med lödning. Förtenningens blyhalt varierade mellan 0,1 och 1,0 %. Medeltalet var 0,31 %.

Konserveringsmedel för mjölk "Hadenon" befanns bestå av benzoesytrat natron.

Av 40 korvprov undersöktes 20 under förra halvåret och 20 under senare halvåret. De hade i medeltal följande sammansättning:

	Förra halvåret	Senare halvåret
Kött	46,2 %	42,8 %
Späck	19,4 %	22,0 %
Mjöl	4,6 %	3,9 %
Vatten	28,5 %	28,1 %

Under förra halvåret förekom mera än 7 % mjöl per oblandad köttkvantitet i 6 fall, och mer än 50 % vattentillsats per oblandad köttkvantitet i 3 fall. Under senare halvåret förekom mer än 7 % mjöl per oblandad köttkvantitet i 5 fall, och mer än 50 % vattentillsats per oblandad köttkvantitet i 5 fall. Priset var under såväl förra som senare halvåret i medeltal 1,42 kr. per kg.

17 prov av malet kött voro fria från sulfid.

Ett prov av ost utgjordes av fördärvat vara.

Av de fem undersökta saftproven har ett prov av körsbärssaft icke givit anledning till anmärkning. Tre prov av hallonsaft voro färgade med tjärfärg, vilken tillsats icke angivits å etiketten. Ett prov av sur lingonsaft var stätt i jäsning och innehöll 2,53 vikt-% alkohol. Provet måste betecknas som fördärvat vara.

Ett prov av saltlake var utan anmärkning. Två prov av saltlake befunno sig i jäsning. Ammoniakhalten var 0,033 % och 0,038 %. Ett prov av saltlake innehöll 0,051 % ammoniak, tydande på att provet varit i beröring med förskämda varor.

Två prov av smör innehöllo oblandat smörfett. Det ena var i de yttre delarna blekt, sannolikt av solljus. Det andra var missfärgat och illaluktande.

Ett prov av färgat socker innehöll ett ofarligt färgämne.

Ett prov av saltade tarmar var fritt från förbjudna konserveringsmedel.

Två prov av saltad tunga voro ur hygienisk synpunkt oskadade. Ett prov var fördärvat genom förskämning.

Förutom för matvarukontrollen och importkontrollen ha för kommunala verk och inrättningar följande prov undersökts:

Hälsövnadsnämndens Ekonomichefsexpedition: Ost 1, tvål 2, smörblandning 9 prov.

Göteborgs Barnsjukhus: Maginnehåll 1 prov.

Bethania-Stiftelsens Sjukhem: Vatten 1 prov.

Gullbergsbrohemmet: Såpa 1 prov.

Göteborgs Fattigvårdsanstalter: Grädde 2, stenkol 1 prov.

Göteborgs Hospital: Mjolk 4, grädde 4 prov.

Göteborgs Brandkår: Brandsläckningspulver 1 prov.

Göteborgs stads Byggnadskontor: Slam 6 prov.

Göteborgs Gas- och Elektricitetsverk: Gasreningsmassa 1 prov.

Göteborgs Gatu- och Vägförvaltning: Slam 4, asfalt 2 prov.

Göteborgs Polisverk: Handduk 1, fyllning 1, läkemedel 1, kläder 1, fyrverkeripjäs 1, tygfläckar 1 prov.

Göteborgs Slakthus: Köttmjöl 1 prov.

Göteborgs Spårvägar: Olja 2 prov.

Göteborgs Vattenledningsverk: Vatten 44 prov.

II. Befolknings- och dödlighetsstatistik.

Tabellerna 6 och 7, vilka äro sammanställda efter pastorsämbetenas uppgifter, utvisa antalet födda för varje månad och församling samt tab. 8 befolkningens rörlighet inom församlingarna, likaledes efter prästernas uppgifter.

Den kyrkoskrivna befolkningens mängd uppgick den 1 januari 1927 till 231,196 och den 31 december samma år till 232,477.

Antalet levande födda utgjorde 3,096 (13,4 på 1,000 innevånare). År 1926 var antalet levande födda 3,538 (15,3 på 1,000). Dödsfallens antal (här kyrkoskrivna personer) utgjorde 2,341. Nativitetsöverskottet var sålunda 1,197 (1,283 år 1926).

År	Absoluta antalet levande födda	Födda på 1,000 innevånare			Antal döda	Nativitetsöverskott
		i Göteborg	i landets städer	i landet i dess helhet		
1918	3942	20,0	17,8	20,3	3591	351
1919	3957	20,0	17,3	19,6	2712	1245
1920	4910	24,5	21,2	23,6	2391	2519
1921	4402	21,7	18,8	21,4	2254	2148
1922	4281	18,8	16,9	19,5	2555	1726
1923	4128	18,1	16,1	18,8	2339	1789
1924	3836	16,8	15,5	18,1	2412	1424
1925	3684	16,0	14,9	17,5	2462	1222
1926	3538	15,3	14,2	16,9	2255	1283
1927	3096	13,4			2341	1197

Den av förste stadsläkaren upprättade dödsstatistiken omfattar dels de här kyrkoskrivna, som dött *inom* staden, dels jämte dessa de här kyrkoskrivna, som under tillfällig vistelse och lidande av kronisk sjukdom dött å annan ort, med tillägg av de främlingar, som dött i akut sjukdom under vistelse i staden, utan att ha hitförts för vård. Dödssiffran så beräknad utgör 2,290 (9,9 på 1,000).

De i staden avlidna fördela sig pro mille innevånare mantalsskrivna på de olika församlingarna enligt följande sammanställning:

Gamlestaden	7,1
Örgryte	8,4
Masthugget	8,6
Lundby	8,7
Oskar Fredrik	8,8
Domkyrko	8,9
Christine	9,7
Vasa	9,8
Karl Johan	10,1
Annedal	10,6
Haga	12,8
Arbets- och försörjningsinrättningar	110,3

III. Smittsjukdomar.

Av dessa anmälas sjukdomsfall av *vattenkoppor*, *mässling*, *kikhosta* och *influenta* endast av distriktsläkarna, de övriga av *alla* läkare.

Intet fall av *smittkoppor* har förekommit under året.

Av *vattenkoppor* anmäldes 128 fall av distriktsläkarna, de flesta under årets sista kvartal.

Mässlingen uppträdde under årets 3 sista månader med anmälnings-siffrorna 160, 745 och 368. Då det såsom ovan sagts endast är distriktsläkarna, som anmäla denna sjukdom och naturligtvis en stor del mässlingsfall aldrig komma under läkarbehandling, kan man lugnt säga, att sjukdomens utbredning varit av långt större omfattning än vad dessa siffror ge vid handen. Därpå tyder ock det stora antalet dödsfall, i det 34 sådana inträffade. Av barn under $\frac{1}{2}$ år dog 1, i andra halvåret dog 7, under 1—5 levnadsåren dogo 18, i 5—10 levnadsåren dogo 6 samt slutligen 1 i vardera av årsklasserna 10—15 och 15—20.

Å Epidemisjukhuset vårdades 161 mässlingspatienter, av vilka 15 dogo, således över 9 %. Det är givet att en stor del av de å sjukhuset vårdade tillhört de allvarliga fallen, men icke enbart fallens allvarliga beskaffenhet äro avgörande för vård å Epidemisjukhuset, utan lika ofta är det sociala hänsyn, som varit anledning till inremiss. Härav kan man sluta, att epidemien var av ganska allvarlig natur.

Skarlakansfebern, som ej sedan 1921 haft epidemisk utbredning (med 1,001 sjukdomsfall), har under året anmälts (obligatorisk anmälan) med 290 fall, därav i respektive kvartalen 123, 78, 47 och 42. Förra årets antal fall utgjorde 305 med max. under 4:de kvartalet, då 176 fall anmäldes. Antalet dödsfall uppgick till endast 3, vadan sjukdomen var av mycket lindrig typ, i likhet med vad den visat under en lång följd av år. Icke ens under år 1921 gick dödsfallen upp till mer än 3.

Influensafall, som kommit under distriktsläkares behandling uppgick till 3,572, därav 1,466 under januari och 1,252 under februari månader. Dödsfallens antal under året uppgick till 95. Under 1:a levnadsåret dogo 4, i åldern 1—10 dogo 7, i 10—20 åren 3, i 20—40 åren 12, i 40—60 åren 18, i 60—80 åren 30 och över 80 år 21. På grund av sjukdomens häftiga isättande från medio av januari och tendens till stor utbredning utfärdade länsstyrelsen på hemställan av hälsovårdsnämnden förbud för dans å offentliga lokaler från slutet av januari månad, efter det nämnden tidigare genom pressen uppmanat allmänheten att i möjligaste mån undvika folksamlingar. Mot de s. k. dansklubbarna, som ansågos vara synnerligen misstänkta såsom spridningslokaler för sjukdomen, vidtogos i detta sammanhang åtgärder, som på annat ställe i berättelsen refereras.

Av de insjuknade influensafallen vårdades 209 å Epidemisjukhuset och av dessa dogo 11.

Av *kikhosta* anmäldes 415 fall (mot 249 för år 1926 och 288 för 1925), därav under första halvåret 281 och under det senare 134. I sjukdo-

men dogo 13. Av de sjuka vårdades 26 på Epidemisjukhuset och av dem dogo 3. Behovet av vårdplatser för kikhosta har jag upprepade gånger haft tillfälle framhålla, särskilt i förra årsberättelsen har därom närmare avhandlats.

Difteri har haft en måttlig utbredning, 293 fall mot 134 året därföret. 1926 voro sjukdomsfallen talrikast i december, då en epidemi huvudsakligen i Landala med 53 fall. Under år 1927 var sjukdomen mest utbredd under det första kvartalet med resp. 55, 49 och 29 fall för de olika månaderna i kvartalet. Dödsfallen uppgingo till 11, varav 10 inträffade å Epidemisjukhuset, där 295 fall vårdades under året. (Sålunda utom stadens fall en del från annan ort).

Av *epid. hjärnhinneinflammation* anmäldes 6 fall, av vilka 3 dogo, av *barnförlamning* 8 fall utan dödsfall samt av *sömnsjuka* 3 fall, av vilka 2 dogo.

Av *nervfeber* äro endast 15 fall att anteckna och av *paratyfus* endast 11; i den förra av dessa sjukdomar dogo 2.

Rapporter och sammanställningar.

Rapport från andre stadsläkaren.

Av rådhusrätten har under året begärts sex utlåtanden angående under åtal stående på fri fot varande personers sinnesbeskaffenhet.

Den 1 mars begärdes av poliskammaren yttrande angående en anträffad efterbörd.

Den 18 maj förordnade poliskammaren undersökning av förhållandena i en familj, där anmälan gjorts, att barnen utsattes för vanvård av sin sinnessjuka moder. Efter företagen undersökning avgavs därom skrivelse till poliskammaren den 19 maj.

Efter förordnande av poliskammaren hava tre rättsmedicinska obduktioner verkstälts, nämligen:

- 1) den 26 september 45-årig man, avliden i akut alkoholförgiftning (träsprit),
- 2) den 29 september 32-årig man, avliden i akut alkoholförgiftning (träsprit),
- 3) den 7 december 25-årig man, avliden i cyanförgiftning (själv mord).

På begäran av poliskammaren har för utrönande av dödsorsaken hos hastigt eller på okänt sätt avlidna 63 obduktioner förrättats.

Enskilda personer hava i likhet med föregående år i en hel del fall undersökts och betyg avgivits över sjukdom eller kroppsskada, i huvudsak på begäran av de olika polisavdelningarna.

Å polisstationerna hava ett flertal personer undersökts, varvid det rört sig om sjukdom, ev. berusning, sinnessjukdom m. m.

Vid stadens ålderdomshem har hälsotillståndet i det stora hela varit gott.

Enligt journalen över skyddskoppypning hava under året av mig 20 barn inom och 3 utom Göteborg vaccinerats.

Diariet boken upptager 87 inkomna och konceptboken 79 avgångna skrivelser.

Barnmorskorna.

Jämlikt föreskriften i § 7 av gällande reglemente för barnmorskor ha från 76 barnmorskor inkommit utdrag ur deras dagböcker med uppgift på antalet verkställda förlossningar under året. Därvid visas att 14 st. icke haft en enda förlossning under året. På de övriga fördela sig förrättningarna på följande sätt:

32 barnmorskor ha haft vardera	1— 10 förlossningar	
9	11— 20	”
9	21— 30	”
2	31— 40	”
6	41— 50	”
1	51—100	”
3	över 100	”

Ett sammandrag av barnmorskornas dagböcker visar följande:

Antal barnmorskor, från vilka uppgifter inkommit	Barnaföderskor						Missfall	Födda barn												Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen			
	Antal	Giffta	Ogiffta	Änkor och fränskilda	Förstföderskor	Om-föderskor		Antal	Gossar	Flickor	Levande födda				Dödfödda				Tvillingbörd	Trillingbörd	Frisk	Död	
											Fullgångna		Ofullgångna		Fullgångna		Ofullgångna						
											Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor					
62	1,328	1,145	167	16	421	907	202	1,145	577	568	541	543	21	15	7	6	8	4	19	—	1,317	8	3

För förlossningar i medellösa hem har nämnden utbetalt till 28 barnmorskor 2,385 kronor och såsom bidrag för förlossningar verkställda enligt fastställd taxa till 46 barnmorskor 6,500 kronor.

A postbeträffande påvisar till följande förslag: För att kunna utvärdera och jämföra de olika beträffningarna i de olika delarna av den totala beträffningen, är det nödvändigt att dela upp den totala beträffningen i delar som är jämförbara. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser.

Beträffningens

För att kunna utvärdera och jämföra de olika beträffningarna i de olika delarna av den totala beträffningen, är det nödvändigt att dela upp den totala beträffningen i delar som är jämförbara. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser.

1	100-150	11	10
2	151-200	12	10
3	201-250	13	10
4	251-300	14	10
5	301-350	15	10
6	351-400	16	10
7	401-450	17	10
8	451-500	18	10
9	501-550	19	10
10	551-600	20	10

En sammanfattning av beträffningens delar och följande

Beträffningens delar	Beträffningens delar		Beträffningens delar		Beträffningens delar	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
1	11	10	12	10	13	10
2	12	10	13	10	14	10
3	13	10	14	10	15	10
4	14	10	15	10	16	10
5	15	10	16	10	17	10
6	16	10	17	10	18	10
7	17	10	18	10	19	10
8	18	10	19	10	20	10
9	19	10	20	10		
10	20	10				

För följande i tabellen har den nämnda tabellen till 25 beträffningar 2 585 beträffningar och sammanlagt för följande beträffningar 2 585 beträffningar. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser. Detta innebär att de olika delarna av den totala beträffningen ska grupperas i olika klasser.

TABELLER

TILL

HÄLSOVÅRDSNÄMDENS
ÅRSBERÄTTELSE

1927

TABELLER

1927

HÄLSÖVÄRDSNÄMNDENS

ÅRSBERÄTTELSE

1927

Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg under år 1927.

Stadsdel	Antal egendomar		Antal befintliga fastigheter med vattenklosetter	Latrinuppsamling i spänner	Antal stall	Antal fähus	Antal svinhus
	Där stadens renhållningsverk hämtar	Där enskild hämtar					
Nordstaden	215	2	116	111	7	—	—
Inom Vallgraven	423	—	235	189	4	—	—
Pustervik, Masthugget, Kommendantsängen	284	3	141	182	10	—	—
Haga	276	5	36	240	5	—	—
Annedal och Anggården	420	8	183	253	8	2	1
Landala	265	11	124	152	4	—	1
Vasastaden, Lorensberg, Johanneberg	458	—	399	63	2	—	—
Heden	179	3	117	67	12	—	—
Stampen och Gullbergsvass... ..	181	33	64	161	37	1	—
Olskroken m. m.	646	123	505	336	37	36	31
Stigberget, Olivedal, Slottsskogen	490	20	70	443	3	1	1
Majorna	961	59	371	628	41	9	20
Lundby	463	696	51	1087	96	96	68
Örgryte	134	952	276	898	129	46	34
Summa	5395	1915	2688	4810	395	191	156

Tab. 2. Av hälsopolisen anhållna och öskadliggjorda födoämnen under år 1927.

V a r u s l a g	Vikt i kg.	Antal kassationer						Därav på grund av			
		vid import	å torg eller fisk- hamnen	å fartyg eller järnväg	i upp- lag	i char- kuterier	i han- delslo- kaler	Summa	för- skäm- ning	mögel, föret- ning o. d.	annan orsak
Färskt kött och organ av storboskap	107,8	—	—	—	2	1	1	4	—	—	—
D:o av kalv	411	—	—	—	3	1	2	6	—	—	—
D:o av får	10	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
D:o av svin	13	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
D:o av häst	40	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Salt eller rökt kött	3454,4	7	—	—	33	4	5	49	44	4	1
Korv eller andra av kött beredda varor	176	5	1	—	1	—	1	8	8	—	—
Saltade tarmar	4	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Tamfågel	110	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—
Fisk, färsk	4300,7	—	12	—	1	—	3	16	13	3	—
Fisk, salt	30	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—
Mjök	6310	—	—	—	6	—	—	6	—	—	6
Vegetabilier	151	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
Summa	15017,9	13	13	1	51	6	12	96	82	7	7

Tab. 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1927.

Utförselland	Undersökta varor och varornas vikt										Summa	Godkända och stämplade	Re-exporterade	Beslagtagna				
	Färskt kött fruset	Salt och rökt kött	Saltade tarmar	Korv	Kött av fågel	Köttkonserver	Kött-extrakt	Kött-pastejer	Kött-soppor	Djurfett					kg.	kg.	kg.	kg.
Argentina	24,487	3,466	3,000	—	—	52,718	57	—	—	268,900	352,578	352,447	—	131				
Australien	—	—	—	—	—	456	624	—	—	—	1,080	1,080	—	—				
Belgien	—	—	—	—	1,236,9	—	—	—	—	—	1,236,9	1,236,9	—	—				
Danmark	—	331	88,823,7	11,8	8,512,1	—	21	—	—	—	92,699,6	92,699,6	—	—				
England	—	2,688	39,474,5	—	8,963	158,4	575,3	—	—	1,726	53,580,2	53,580,2	—	—				
Frankrike	—	—	718,8	—	5,4	—	4,227,45	—	—	—	5,175,65	5,175,65	—	—				
Holland	—	—	5,447,5	—	—	—	—	—	—	626,588	632,085,5	632,085,5	—	—				
Island	—	5,098	3,503,5	—	—	—	—	—	—	—	8,601,5	8,601,5	—	—				
Italien	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	42	42	—	—				
Lettland	—	—	125	—	—	—	—	—	—	—	125	125	—	—				
Ryssland	—	—	6,773	—	—	—	—	—	—	—	6,773	6,773	—	—				
Tjeckoslovakien ..	—	15	4,1	—	—	—	—	—	—	—	19,1	19,1	—	—				
Tyskland	—	—	160,264	—	1,487,5	37	—	—	—	9,280	171,064,5	171,064,5	—	4				
Uruguay	10,803	—	—	—	—	—	—	—	—	28,477	39,280	39,280	—	—				
U. S. A.	—	185,562	178,626	—	—	109,5	9	—	—	342,820	707,126,5	706,971,5	—	1,155				
Österrike	—	—	4	—	—	—	—	—	—	31,251	31,255	31,255	—	—				
Summa	35,240	197,197	494,329,1	11,8	20,602,9	53,702,9	5,513,75	2,070,275	2,876,872,45	2,875,582,45	2,875,582,45	—	—	1,290				

Tab. 4. Försäljnings-, tillverknings- och

Stadsdelar	Bagerier			Sockerbagerier			Brödbutiker			Char-kuteri-verk-städer			Kött-butiker			Mjölkklokalerna								
																Butiker			Övriga					
																Antal		Därav i samband med						
	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	ovan jord	i källare	Summa	Speceriatfär	Ostafär	Huvudsakligen brödfärdar	Mejerier	Lagerlokaler	Färdnings-lokaler
1. Nordstaden	5	1	6	1	—	1	9	1	10	1	—	1	7	—	7	12	1	13	—	1	—	3	1	—
2. Inom Vallgraven	10	3	13	13	—	13	36	3	39	1	1	2	127	2	129	21	3	24	—	1	—	1	2	1
3. Pustervik, Masthugget och Kommandantsängen..	12	9	21	2	—	2	29	9	38	6	4	10	23	3	26	32	8	40	3	1	—	2	1	1
4. Haga	4	—	4	—	—	—	14	—	14	6	—	6	31	1	32	29	1	30	3	—	2	—	—	—
5. Annedal och Änggården	7	1	8	—	—	—	9	2	11	3	1	4	9	—	9	24	2	26	4	—	—	—	—	—
6. Landala	2	—	2	—	—	—	5	—	5	1	—	1	4	—	4	20	1	21	—	—	1	—	—	—
7. Vasastaden, Lorensberg och Johanneberg	6	12	18	3	2	5	14	15	29	4	—	4	16	2	18	26	13	39	4	—	—	—	2	—
8. Heden	5	4	9	1	1	2	6	6	12	3	1	4	6	1	7	10	4	14	—	—	—	—	—	—
9. Stampen	6	—	6	1	—	1	8	2	10	2	—	2	2	—	2	8	3	11	—	—	—	3	—	—
10. Gullbergsvass	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3	7	—	7	—	—	—	—	—	—
11. Olskroken m. m.	15	2	17	1	—	1	27	2	29	12	1	13	30	1	31	65	3	68	1	—	3	—	—	—
12. Stigberget, Olivedal och Slottsskogen	15	5	20	5	1	6	42	7	49	6	1	7	22	3	25	58	12	70	3	—	2	—	1	—
13. Majorna	14	6	20	1	—	1	47	6	53	12	1	13	30	—	30	79	4	83	2	1	1	1	—	—
14. Lundby	8	—	8	—	—	—	15	2	17	6	—	6	17	2	19	42	6	48	23	—	—	—	—	—
15. Lunden	4	—	4	—	—	—	4	—	4	2	—	2	4	1	5	11	1	12	2	—	—	—	—	—
16. Gårda och Böö	5	—	5	—	—	—	9	1	10	4	1	5	20	1	21	20	2	22	4	—	—	—	—	—
17. Krokslätt	1	1	2	—	—	—	6	1	7	1	—	1	6	—	6	15	—	15	5	—	—	—	—	—
Summa	120	44	164	28	4	32	281	57	338	70	11	81	357	17	374	479	64	543	54	4	9	10	7	2
Därav i saluhallarna							10		10				154		154	4		4						

1) Därav 4 hästköttbutiker. 2) Därav 108 kaffebrödsbutiker.

Tab. 5. Sammandrag av resultaten från under år

Provtagningsställe	Antal butiker under året	Antal undersökta mjölkprov	Mjölkens medelfetthalt %	Fetthalt under 3 %													Surhets-			
				Summa	av 100 undersökta	Högst 2 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	2,8—2,9 %	högst 7,5	minst 7,6				
																Summa	på 100	minst 8		
1. Butiker. Innehavare.																				
J. Anderssons Mjölförsäljnings A.-B.	83	1,000	3,13	139	13,90	1	1	4	1	2	6	2	20	102	991	9	0,90	—		
Mjölförsäljn. A.-B. Direkt ...	48	587	3,23	27	4,60	2	1	—	—	—	2	1	7	14	573	14	2,39	5		
Sand, Johansson & C:o, A.-B.	39	467	3,21	46	9,85	—	—	2	—	—	3	2	7	32	461	6	1,28	1		
Hjalmar Svensson	39	443	3,23	31	6,99	—	—	1	—	1	—	1	—	28	437	6	1,35	2		
Konsumtionsfören. Göteborg...	31	337	3,18	59	17,51	—	—	—	1	2	1	11	44	326	11	3,26	2			
Johan Eliasson.....	16	226	3,12	46	20,35	—	1	—	1	2	8	6	28	208	18	7,96	6			
Mjöldistrib. A.-B. Arla.....	15	177	3,28	18	11,69	1	—	—	1	2	1	—	13	177	—	—	—			
Hildur Algotsson.....	14	175	3,15	22	12,57	—	—	—	—	2	1	2	17	173	2	1,14	1			
Åsen & Jordhammars A.-B. ...	14	134	3,10	19	14,18	—	—	—	3	2	3	3	8	132	2	1,49	—			
Faganders Mejeri A.-B.	12	163	3,27	23	14,11	—	—	1	—	1	3	4	14	147	16	9,82	5			
Centralmejeriet, W. Karlsson..	10	99	3,21	18	18,18	—	—	—	—	2	2	—	2	12	95	4	4,09	1		
E. S. Eriksson, Sjöviks Mejeri	6	71	3,18	9	12,68	—	—	—	—	1	1	2	5	70	1	1,41	—			
Kaleb Petterson	5	61	3,29	6	9,84	—	—	—	—	—	1	1	4	58	3	4,92	1			
Gräddcentralen	5	78	3,33	6	7,69	—	—	—	—	—	—	1	5	74	4	5,13	—			
Ernst Petterson	4	55	3,27	10	18,18	—	—	1	—	—	2	1	6	49	6	10,91	—			
J. M. Edman	4	55	3,13	9	16,36	—	—	—	—	—	—	1	6	50	5	9,09	1			
Koop. Föreningen Karl Johan	4	42	3,48	1	2,38	—	—	—	—	—	1	—	—	41	1	2,36	—			
A. R. Svensson	4	43	3,04	16	33,33	—	—	—	—	2	1	2	—	11	47	1	2,08	—		
Rudolf Söderström	3	35	3,17	5	14,29	—	—	—	—	—	—	—	—	5	35	—	—	—		
J. A. Uranus	3	30	3,26	4	13,33	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	—	—	—		
Hulda Johansson.....	3	26	3,13	4	15,38	—	—	—	—	—	—	2	—	2	26	—	—	—		
Övriga butiksinnehavare	181	2,204	3,21	359	16,30	5	1	6	8	12	18	43	48	218	2,129	75	3,40	22		
Samtliga butiker	543	6,513	3,30	877	16,15	9	4	15	10	24	47	74	118	576	6,329	184	2,83	47		
2. Järnvägsstationer.																				
April—Maj		1,905	3,09	587	30,81	6	1	6	6	26	51	60	94	337	1,677	228	11,97	93		
Oktober—November		2,050	3,35	180	8,78	2	3	5	5	8	12	16	28	101	2,003	47	2,29	23		
3. Sjukhusen.																				
Mjölkleveranser		304	3,25	17	5,59	—	—	—	1	—	—	1	4	11	302	2	0,66	—		
Samtliga ovanstående		10,772	3,25	1,661	15,42	17	8	26	22	58	110	151	244	1,025	10,311	461	4,28	163		
Kontrollmjölk.																				
Butiker		65	3,25	9	13,85	—	—	—	—	—	1	2	1	5	59	6	9,08	2		
Järnvägar		57	3,19	19	33,33	—	—	1	2	—	3	1	4	8	50	7	12,28	2		
Summa		122	3,22	28	22,95	—	—	1	2	—	4	3	5	13	109	13	10,66	4		

1927 utförda undersökningar av mjölk och grädde.

OSKUMMAD MJÖLK														Antal prov grädde					
grad		Reduktas avfärgningstid					Katalas, syreavgång på 2 timmar				Smutshalt			Längtidspastöriserad	Kaffegrädde		Vispgrädde		
Positiv alkohol		minst 3 tim.	inom 3 tim.			högst 3 kbc.	minst 3,5 kbc.			ej bottensats	bottensats		Summa		Fetthalt under 12 %	Medelfetthalt %	Summa	Medelfetthalt %	
Summa	på 100		Summa	på 100	inom 1 tim.		Summa	på 100	minst 4,5 kbc.		Summa	på 100							Summa
2	0,20	954	46	4,60	14	1,40	989	11	1,10	3	0,30	998	2	0,20	995	108	—	20,65	—
1	0,17	581	6	1,02	2	0,34	584	3	0,51	1	0,17	586	1	0,17	587	69	—	22,24	—
—	—	436	31	6,85	4	0,86	466	1	0,21	1	0,21	465	2	0,43	465	45	—	20,83	1
1	0,23	437	6	1,35	1	0,23	442	1	0,23	—	—	441	2	0,45	443	49	—	22,76	—
2	0,59	309	28	8,01	7	2,11	332	5	1,48	1	0,30	334	3	0,89	—	40	—	17,83	—
3	1,33	211	15	6,63	7	3,10	219	7	3,10	3	1,33	224	2	0,88	135	3	—	22,40	—
—	—	173	4	2,26	1	0,56	177	—	—	—	—	177	—	—	—	19	—	22,66	—
1	0,57	174	1	0,57	—	—	175	—	—	—	—	175	—	—	120	21	—	21,45	—
—	—	122	12	8,96	4	2,98	131	3	2,24	2	1,49	133	1	0,75	118	19	—	22,48	—
1	0,61	155	8	4,91	2	1,23	143	20	12,27	5	3,07	162	1	0,61	—	20	—	20,30	—
—	—	99	—	—	—	—	99	—	—	—	—	99	—	—	31	13	—	20,28	—
1	1,41	69	2	2,82	2	2,82	69	2	2,82	2	2,82	70	1	1,41	17	7	—	24,69	—
—	—	56	5	8,20	—	—	61	—	—	—	—	57	4	6,56	2	5	—	20,08	—
—	—	78	—	—	—	—	78	—	—	—	—	78	—	—	—	7	—	25,43	—
—	—	53	2	3,64	—	—	51	4	7,27	1	1,82	53	2	3,64	—	2	—	21,40	—
—	—	53	2	3,64	1	1,82	55	—	—	—	—	55	—	—	55	7	—	23,45	—
—	—	38	4	9,52	2	4,76	42	—	—	—	—	42	—	—	27	6	—	23,13	—
—	—	46	2	4,17	—	—	43	5	10,42	1	2,08	48	—	—	2	7	—	26,11	—
—	—	34	1	2,86	—	—	35	—	—	—	—	35	—	—	35	3	—	21,47	—
—	—	28	2	6,67	—	—	20	10	33,33	5	16,67	30	—	—	2	3	—	26,93	—
—	—	24	2	7,69	2	7,69	26	—	—	—	—	26	—	—	19	2	—	23,80	—
10	0,45	2,053	151	6,85	54	2,45	2,135	69	3,13	31	1,41	2,192	12	0,54	894	194	—	22,60	1
22	0,34	6,183	330	5,07	102	1,57	6,372	141	2,16	56	0,86	6,480	33	0,51	3,947	649	—	22,64	2
21	1,10	1,609	296	15,53	89	4,67	1,828	77	4,04	49	1,00	1,805	100	5,25	—	—	—	—	—
19	0,93	1,723	327	15,95	74	3,61	1,937	113	5,51	47	2,29	1,894	156	7,61	—	1	—	18,40	1
—	—	304	—	—	—	—	304	—	—	—	—	302	2	0,66	304	69	—	16,40	—
62	0,58	9,819	953	8,83	265	2,46	10,441	331	3,07	122	1,13	10,481	291	2,70	4,251	719	—	19,15	3
2	3,08	60	5	7,69	3	4,62	55	10	15,38	7	10,77	64	1	1,54	—	—	—	—	—
—	—	55	3	5,26	—	—	55	2	3,51	—	—	57	—	—	—	—	—	—	—
2	1,64	115	8	6,56	3	2,46	110	12	9,84	7	5,74	121	1	0,82	—	—	—	—	—

Tab. 6. Översikt av födda i Göteborg år 1927, med fördelning på månader.

	Levande födda					Dödfödda					Summa födda	Därav utom äkten- skapet
	inom		utom		Till- sammans	inom		utom		Till- sammans		
	äktenskapet					äktenskapet						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Januari	107	98	24	23	252	1	5	—	—	6	258	47
Februari	107	113	25	30	275	1	2	1	—	4	279	56
Mars	113	104	29	25	271	5	2	—	1	8	279	55
April	117	106	32	28	283	3	4	1	1	9	292	62
Maj	114	90	31	36	271	3	1	1	—	5	276	68
Juni	116	105	21	29	271	6	1	1	1	9	280	52
Juli	114	92	27	15	248	2	2	1	—	5	253	43
Augusti	75	93	28	28	224	4	1	—	2	7	231	58
September	120	126	19	24	289	1	1	1	—	3	292	44
Oktober	90	97	14	22	223	3	1	—	—	4	227	36
November	109	86	27	17	239	4	—	2	—	6	245	46
December	105	99	20	26	250	1	3	—	1	5	255	47
Hela året	1,287	1,209	297	303	3,096	34	23	8	6	71	3,167	614

Tab. 7. Översikt av födda i Göteborg år 1927, med fördelning på församlingar.

	Levande födda					Dödfödda					Summa födda	Därav utom äkten- skapet
	inom		utom		Till- sammans	inom		utom		Till- sammans		
	äktenskapet					äktenskapet						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Domkyrko	62	59	35	33	189	—	2	—	2	4	193	70
Vasa	159	138	31	50	378	2	—	—	—	2	380	81
Christine	59	65	22	27	173	1	1	—	2	4	177	51
Haga	52	53	20	14	139	2	—	—	—	2	141	34
Annedal	67	67	18	13	165	1	2	—	—	3	168	31
Masthugget	54	56	12	12	134	1	—	—	—	1	135	24
Oskar Fredrik	137	113	23	20	293	—	4	2	—	6	299	45
Karl Johan	227	182	41	37	487	6	5	1	—	12	499	79
Gamlestaden	186	208	44	45	483	12	5	1	—	18	501	90
Lundby	138	135	30	25	328	4	2	2	—	8	336	57
Tyska	3	6	—	—	9	—	—	—	—	—	9	—
Örgryte	143	127	21	27	318	5	2	2	2	11	329	52
Summa	1,287	1,209	297	303	3,096	34	23	8	6	71	3,167	614

Tab. 8. Befolkningens rörlighet i varje av Göteborgs stads församlingar år 1927.

	Folkvärd 31/12 1926	Ingånga äktenskap	Lev. födda		Döda	Överskott av		Folkvärd 31/12 1927
			alla	därav utom äkten- skapet		levande födda + och döda	inflyttade + och utflyttade	
Domkyrko	14,912	141	189	68	157	+ 32	— 221	14,723
Vasa	32,018	320	378	81	445	— 67	+ 964	32,915
Christine	12,108	93	173	49	116	+ 57	— 132	12,033
Haga	12,135	109	139	34	176	— 37	— 276	11,822
Annedal	17,105	146	165	31	201	— 36	— 265	16,804
Masthugget	11,735	96	134	24	109	+ 25	— 336	11,424
Oskar Fredrik	25,142	206	293	43	255	+ 38	— 98	25,082
Karl Johan	31,322	233	487	78	345	+ 142	+ 1,274	32,738
Gamlestaden	29,019	171	483	89	217	+ 266	+ 720	30,005
Lundby	21,066	145	328	55	199	+ 129	— 274	20,921
Garnison*)	822	—	—	—	—	—	—	—
Tyska	761	5	9	—	14	— 5	+ 2	758
Örgryte	23,051	159	318	48	234	+ 84	+ 117	23,252
Summa	231,196	1,824	3,096	600	2,468	+ 773	— 1,602	232,477

*) Garnisonsförsamlingen har upphört under året. Innevånarna ha mantalsskrivits inom de församlingar, där de äro boende.

Tab. 9. Dödligheten inom Göteborg år 1927 för olika församlingar bland mantalsskrivna befolkningen.

Församling	Antal innevånare	Antal döda	Döda pr mille
Domkyrko	14,194	126	8,9
Vasa	31,054	304	9,8
Christine och Tyska*)	11,521	112	9,7
Haga	12,007	154	12,8
Annedal	16,549	176	10,6
Masthugget	11,512	99	8,6
Oskar Fredrik	24,756	219	8,8
Karl Johan	31,333	317	10,1
Gamlestaden	28,895	205	7,1
Lundby	21,015	183	8,7
Örgryte	22,897	192	8,4
Arbets-, försörjningsinrättningar o. d.	1,841	203	110,3
Summa	227,574	2,290	10,1

*) Antal innevånare i Tyska församlingen äro fördelade på de församlingar, inom vilka de mantalsskrivits.

Tab. 10. Dödsfall och dödlighet för månad bland kyrkoskrivna i Göteborg åren 1923—1927.

	År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
Döda inom staden på 1,000 inneväpnare för år räknat	1923	9,6	10,1	10,1	9,7	11,8	9,4	9,0	10,7	7,6	8,9	8,6	10,9
	1924	11,2	11,3	12,9	11,0	9,7	8,6	9,8	10,1	7,3	8,4	8,2	10,0
	1925	9,0	10,5	11,1	17,5	9,7	9,7	11,4	6,6	9,8	7,6	6,9	10,4
	1926	9,5	9,1	13,6	7,9	9,8	9,9	7,1	7,1	8,6	8,4	7,5	11,8
	1927	8,4	13,5	12,7	7,9	9,7	12,2	7,8	8,7	8,9	6,5	12,5	9,7
Medeltal 1923—1927	9,7	10,9	12,0	10,6	10,1	9,9	9,9	9,0	8,6	8,4	7,9	8,7	10,5
Alla döda (här kyrkoskrivna jämte här i akut sjukdom döda främlingar)	1923	2,214	191	191	186	224	178	171	203	144	170	165	208
	1924	2,265	214	247	211	185	164	187	193	139	161	156	191
	1925	2,315	174	203	336	187	187	187	220	127	188	132	201
	1926	2,135	182	175	153	196	198	198	137	166	162	140	228
	1927	2,341	162	266	157	196	247	247	157	173	176	244	188

Tab. 11. Sammandrag öfver de smittsamma sjukdomarna i Göteborg år 1927.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Difteri	55	49	29	13	18	14	3	3	17	27	42	23	293
Skarlakansfeber	52	38	33	33	25	20	11	6	30	15	14	13	290
Nervfeber	2	—	—	—	—	—	1	6	3	1	1	1	15
Paratyfus	1	—	4	1	—	1	—	1	2	—	—	1	11
Epidemisk hjärnhinneinflammation ...	—	1	—	1	1	—	—	1	1	—	1	—	6
Barnförslämning	—	—	1	—	—	—	—	—	4	2	1	—	8
Sömnssjuka	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Summa	111	89	67	48	44	36	15	17	57	45	59	38	626

Tab. 12. Översikt av smittsamma sjukdomar i Göteborg åren 1918—1927.

	1918		1919		1920		1921		1922		1923		1924		1925		1926		1927	
	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mässling	4	—	923	—	990	35	81	3	471	5	796	12	557	27	19	1	4	—	1,286	34
Skarlatansfeber	178	9	224	2	980	4	1,001	3	188	—	117	1	144	—	118	—	305	2	290	3
Paratyfus	25	—	12	—	12	—	34	1	44	1	11	—	17	1	381	9	128	3	11	—
Tarmtyfus	563	66	1,228	185	101	15	78	15	104	17	28	7	94	17	32	6	15	1	15	2
Rödsot	—	—	1	1	—	—	—	—	4	—	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—
Påssjuka	6	—	44	—	155	—	144	—	26	—	22	—	161	2	286	—	40	—	—	78
Influensa	14,982	803	5,992	241	1,458	11	2,300	51	5,802	62	1,568	3	2,180	29	8,442	112	1,431	33	3,572	95
Kikhosta	434	25	523	21	79	5	234	7	910	35	460	14	526	12	288	25	249	9	415	13
Difteri	1,754	75	1,143	45	787	25	484	23	195	10	183	9	157	7	158	7	134	3	203	11
Akut barnförflamning	—	—	27	5	1	—	15	3	9	3	1	1	4	2	25	4	3	1	8	—
Epid. hjärnhinneinflammation	2	2	2	2	2	2	6	2	5	1	4	3	9	6	5	5	2	2	6	3
Beri-beri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malaria	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spetäliska	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Mjältbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sömnsjuka	—	—	1	—	21	8	15	4	13	5	17	7	14	1	5	4	2	1	—	3

Tab. 13. Jämförande översikt av antalet dödsfall i folksjukdomarna samt några andra sjukdomar i Göteborg åren 1918—1927.

	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	Medeltal för de 10 åren
Smittkoppor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mässling	—	—	35	3	5	12	27	1	—	34	11,7
Skarlakansfeber	9	2	4	3	—	1	—	—	2	3	2,4
Fläcktyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmtyfus	66	135	15	15	17	7	—	6	1	2	26,4
Rödsot	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	0,3
Epidemisk influensa	803	241	11	51	62	3	29	112	33	95	144,0
Epidemisk hjärnfeber	2	2	2	2	1	3	6	5	2	3	2,8
Kikhosta	25	21	5	7	35	14	12	25	9	13	16,6
Difteri	75	45	25	23	10	9	7	7	3	11	21,5
Vårfeber	24	17	22	25	13	30	28	37	26	38	26,0
Barnsängsfeber	3	—	6	4	4	4	3	—	2	—	2,6
Lungsot	379	364	302	262	351	345	314	302	254	281	315,7
Luftrörinflammation, akut och kronisk	52	60	55	66	60	40	40	36	24	15	44,8
Lunginflammation	232	126	74	92	104	80	95	55	80	62	100,0
Inflammation i mage och tarmar, akut och kronisk	39	33	56	55	24	30	27	18	22	26	33,0

Tab. 14. Gångse sjukdomar i Göteborg år 1927, fördelade

		Januari
1	Vattenkoppor. <i>Varicellæ</i>	10
2	Mässling. <i>Morbilli</i>	—
3	Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	26
4	<i>Rash. Roseola febrilis</i>	—
5	Nervfeber och paratyfus. <i>Typhus abdominalis och paratyphus</i>	—
6	Barnkolera. <i>Cholera nostras et Cholera infantum</i>	—
7	Påssjuka. <i>Parotitis</i>	13
8	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	1,466
9	Kikhosta. <i>Pertussis</i>	44
10	Difteri. <i>Diphtheria</i>	18
11	Strypsjuka. <i>Croup</i>	5
12	Rosfeber. <i>Erysipelas</i>	6
13	Varfeber. <i>Pyæmia</i>	—
14	<i>Syphilis</i>	—
15	<i>Ulcus venereum simplex</i>	—
16	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i>	1
17	Epidemisk hjärnhinneinflammation. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>	—
18	Barnförämning. <i>Poliomyelitis ant. acuta</i>	—
19	Fyllerigalenskap. <i>Delirium tremens</i>	—
20	Hjärt- och hjärtsäcksinflammation. <i>Endo- et Pericarditis</i>	2
21	Luftstrupskatarr. <i>Laryngitis catarrhalis</i>	25
22	Lungkatarr. <i>Bronchitis</i>	244
23	Lunginflammation. <i>Pneumonia</i>	46
24	Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	11
25	Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	111
26	Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	19
27	Akut tarmkatarr. <i>Enteritis acuta</i>	48
28	Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	8
29	Blindtarmsinflammation. <i>Typhlitis, Perityphlitis</i>	17
30	Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	3
31	Blåskatarr. <i>Cystitis</i>	31
32	Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	12
33	Muskelreumatism. <i>Rheumatismus muscularis</i>	81
34	Ledgångsreumatism. <i>Rheumatismus articularis</i>	18
35	<i>Erythema multiforme</i>	2
36	Knötros. <i>Erythema nodosum</i>	11
37	Nässelutslag. <i>Urticaria</i>	11
38	Bältros. <i>Herpes Zoster</i>	7
39	Förgiftningssjukdom. <i>Intoxicatio</i>	—
40	Annan sjukdom	47
	Summa	2,348

på månader enligt uppgift från de 13 distriktsläkarne.

Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Alla
8	8	6	10	19	6	6	9	17	14	15	128
2	1	—	—	—	—	2	8	160	745	368	1,286
14	16	8	13	14	5	6	17	8	6	6	139
—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	3
2	1	1	—	—	—	4	2	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
3	14	16	14	5	9	2	—	—	2	—	78
1,252	184	68	72	35	40	120	75	73	86	101	3,572
46	48	50	65	28	22	39	7	7	39	20	415
31	10	3	8	5	3	1	4	9	21	4	117
—	1	—	—	4	—	1	—	—	9	3	23
2	4	8	3	5	6	9	9	7	7	6	72
—	1	—	1	—	—	1	—	—	1	1	5
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
2	—	1	—	—	1	1	—	—	1	—	7
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
1	1	—	—	—	2	1	1	1	4	1	12
—	4	3	1	2	—	2	—	—	6	3	23
29	28	27	13	16	10	15	17	19	25	28	252
212	208	184	197	179	144	187	140	223	339	313	2,570
41	33	17	15	29	14	17	9	27	59	49	356
9	8	16	14	14	15	26	10	12	5	14	154
80	97	88	87	95	140	146	83	152	168	130	1,377
12	16	17	26	31	27	15	29	17	31	28	268
42	34	36	29	36	104	143	36	45	47	61	661
5	12	4	9	3	5	14	3	1	4	3	71
10	17	10	10	4	16	22	16	10	16	9	157
1	3	1	2	2	2	2	3	2	—	—	19
20	29	15	17	21	26	24	18	17	21	21	260
9	12	17	7	7	4	7	5	4	8	9	101
69	103	53	66	73	72	83	69	80	113	90	952
21	21	17	18	21	32	40	20	10	45	19	282
—	2	2	2	—	1	—	2	—	1	2	14
8	8	8	15	11	6	3	5	4	13	12	104
12	20	11	8	19	20	21	12	17	19	8	178
11	8	8	7	4	7	10	5	13	6	13	99
1	2	3	1	1	—	1	4	1	—	5	19
38	70	37	49	45	37	51	22	55	42	42	535
1,994	1,025	736	781	727	776	1,023	641	992	1,903	1,334	14,325

Tab. 15. Dödsorsakerna år 1927 bland i Göteborg kyrkoskrivna

Dödsorsakernas benämning	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
I. Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda.										
3. Missbildning. <i>Monstrum</i>	8	3	1	1	1	1	—	—	—	—
4. Medfödd svaghet. Bristande lungutvidgning. <i>Debilitas congenita. Atelectasis pulmonum</i>	13	9	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Andra sjukdomar hos nyfödda. <i>Alii morbi neonatorum</i> ...	2	3	—	—	—	—	—	1	—	—
Summa	23	15	1	1	1	1	—	1	—	—
II. Ålderdomssjukdomar.										
6. Ålderdomsavtyning. <i>Marasmus senilis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Havandeskaps- och förlossningssjukdomar.										
7. Missfall. Svår barnsbörd. <i>Abortus. Partus difficilis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Förlossningskramp. Konvulsioner. <i>Eclampsia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Infektions- och andra parasitära sjukdomar.										
12. Varfeber. <i>Septicæmia Pyosepticæmia</i>	1	1	—	—	2	1	3	—	1	—
13. Ros. <i>Erysipelas</i>	2	—	—	1	1	1	—	—	—	—
15. Mässling. <i>Morbilli</i>	1	—	5	2	9	9	4	2	—	1
16. Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—
17. Difteri. <i>Diphtheria</i>	—	—	—	1	5	2	2	1	—	—
18. Kikhosta. <i>Pertussis</i>	1	—	2	3	1	6	—	—	—	—
19. Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	3	—	1	—	3	3	1	—	—	1
21. Nervfeber. <i>Febris typhoides</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Epidemisk hjärnfeber. <i>Meningitis cerebrospinalis epidemica</i>	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
28. Stelkramp. <i>Tetanus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
29. Tuberkulos. <i>Tuberculosis</i> :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) Lungsot. <i>Tuberculosis pulmonum</i>	—	—	1	2	1	1	2	—	—	3
b) Annan tuberkulos. <i>Tuberculosis organorum aliorum</i>	3	2	3	1	7	11	8	5	1	2
31. Strålsvampsjuka. <i>Actinomycosis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transport	11	3	13	10	30	35	21	9	2	8

inom och utom staden avlidna (efter ålder och kön).

Levnadsålder											Summa			Dödsorsakernas benämning
15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		över 80 år		okänd ålder	Man- kön	Kvinn- kön	Båda	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	5	15	<i>Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda.</i>
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	9	22	Missbildning.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6	Medfödd svaghet. Bristande lung- utvidgning.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	18	43	Andra sjukdomar hos nyfödda.
—	—	—	—	1	—	19	52	37	93	—	57	145	202	<i>Ålderdomssjukdomar.</i>
—	—	—	—	1	—	19	52	37	93	—	57	145	202	Ålderdomsavtyning.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	<i>Havandeskaps- och förloss- ningssjukdomar.</i>
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	Missfall. Svår barnsbörd.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	Förlossningskramp. Konvulsioner.
—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	<i>Infektions- och andra parasi- tära sjukdomar.</i>
—	1	5	4	2	5	5	4	—	3	—	19	19	38	Varfeber.
—	—	1	3	—	2	—	3	2	—	—	6	10	16	Ros.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	14	34	Mässling.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	Skarlakansfeber.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	11	Difteri.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	9	13	Kikhosta.
1	1	6	6	11	7	16	14	13	8	—	55	40	95	Influensa.
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	Nervfeber.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	Epidemisk hjärnfeber.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	Stelkramp.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Tuberkulos:
9	19	75	97	32	19	10	12	—	1	—	130	154	284	a) Lungsot.
3	2	5	5	3	1	—	1	—	—	—	33	30	63	b) Annan tuberkulos.
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Strålsvampsjuka.
16	23	93	115	49	34	31	34	15	12	—	281	283	564	

Levnadsålder											Summa			Dödsorsakernas benämning	
15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		över 80 år		okänd ålder	Man- kön	Kvinn- kön	Båda		
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.					kv.
16	23	93	115	49	34	31	34	15	12	—	—	281	283	564	Syfilis: b) Förvärvad syfilis.
—	—	—	1	5	2	3	3	—	—	—	—	8	6	14	Sömnssjuka.
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	Påssjuka.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
16	23	93	116	54	38	34	37	15	12	—	—	289	292	581	<i>Blodbildande organens och blodets sjukdomar.</i>
—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	2	3	Leukemi.
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	2	Pseudoleukemi.
—	—	—	—	1	5	2	4	—	—	—	—	3	9	12	Perniciös anemi.
—	—	—	—	3	3	3	—	—	2	—	—	6	7	13	Andra blodsjukdomar.
—	—	1	—	4	9	6	6	—	2	—	—	11	19	30	<i>Ännesomsättnings- m. fl. sjukdomar.</i>
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	Gikt.
1	—	—	—	3	3	6	9	—	—	—	—	12	12	24	Sockersjuka.
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	Basedows sjukdom.
—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	Addisons sjukdom.
1	—	1	—	3	3	7	10	—	—	—	—	14	14	28	<i>Nervsystemets- och sinnesorganens sjukdomar.</i>
—	—	—	—	12	4	31	43	7	9	—	—	55	56	111	Hjärnblödning. Hjärnuppmjukning.
—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	Hjärnböld.
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	Fallandesot.
—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	5	6	Öroninflammation.
—	—	1	3	6	—	3	6	—	—	—	—	13	9	22	Andra nervsystemets sjukdomar.
—	1	4	7	19	4	34	49	7	9	—	—	74	74	148	<i>Sinnessjukdomar.</i>
—	—	—	—	3	—	1	1	—	—	—	—	4	1	5	Slöhet med förlamning.
—	—	1	—	2	3	1	1	2	—	—	—	6	4	10	Andra sinnessjukdomar.
—	—	1	—	5	3	2	2	2	—	—	—	10	5	15	

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
X. Cirkulationsorganens sjukdomar.										
60. Hjärtäcksinflammation. <i>Pericarditis</i>	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1
61. Akut hjärthinneinflammation. <i>Thromboendocarditis acuta</i> ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62. Kronisk hjärtsjukdom. <i>Vitium organicum cordis. Myocarditis chronica. Cardiosclerosis Endocarditis chronica</i>	—	2	1	1	2	—	—	1	1	1
63. Kronisk blodkärlssjukdom. <i>Arteriosclerosis. Aneurysma</i> ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64. Blodpropp. <i>Thrombosis. Embolia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65. Andra cirkulationsorganens sjukdomar. <i>Alii organorum circulationis morbi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	2	1	1	2	1	—	2	1	2
XI. Andningsorganens sjukdomar.										
66. Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
67. Akut luftrörsinflammation. <i>Bronchitis acuta</i>	1	3	1	—	1	3	—	—	—	—
68. Kronisk luftrörsinflammation. <i>Bronchitis chronica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69. Akut lunginflammation. <i>Pneumonia acuta</i>	2	—	—	2	2	3	1	2	—	3
70. Lungbrand. <i>Gangræna pulmonum</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
71. Andra andningsorganens sjukdomar. <i>Alii organorum respirationis morbi</i>	2	2	—	1	1	3	—	—	—	—
Summa	5	5	1	3	6	10	1	2	—	3
XII. Matsmältningsorganens sjukdomar.										
72. Akut mag- och tarminflammation. <i>Gastroenteritis acuta</i> ...	7	4	2	1	2	2	—	—	—	1
73. Kronisk mag- och tarminflammation. <i>Gastroenteritis chronica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74. Mag- och tarmsår. <i>Ulcus ventriculi et duodeni</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75. Tarmhinder. <i>Ileus</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
76. Tarmbräck. <i>Hernia intestinalis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
77. Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—
78. Kronisk leverinflammation. <i>Hepatitis interstitialis chronica. Cirrhosis hepatis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
79. Gallsten. <i>Cholelithiasis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80. Andra matsmältningsorganens sjukdomar. <i>Alii organorum digestionis morbi</i>	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Summa	7	5	3	1	2	3	3	—	—	1
XIII. Urinorganens sjukdomar.										
81. Akut njursjukdom. <i>Nephritis acuta</i>	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
82. Kronisk njursjukdom. <i>Nephritis chronica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
83. Inflammation i urinvägarna. <i>Cystopyelonephritis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
84. Njur- och blåsesten. <i>Lithiasis renis et vesical</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85. Andra urinorganens sjukdomar. <i>Alii organorum uropoëticorum morbi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1

Levnadsålder											Summa			Dödsorsakernas benämning	
15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		över 80 år		okänd ålder	Man- kön	Kvinn- kön	Båda		
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.					kv.
—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	3	6	<i>Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>
—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	Hjärtsäcksinflammation. Akut hjärthinneinflammation.
1	1	5	17	27	32	44	46	4	7	—	—	85	108	193	Kronisk hjärtsjukdom.
—	—	—	6	3	92	94	33	59	—	—	—	131	156	287	Kronisk blodkärlssjukdom.
—	—	1	1	2	2	6	13	2	3	—	—	11	19	30	Blodpropp.
—	—	—	—	1	—	2	5	—	—	—	—	3	5	8	Andra cirkulationsorganens sjukdomar.
1	1	9	19	36	37	145	158	40	69	—	—	235	292	527	<i>Andningsorganens sjukdomar.</i>
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	2	5	Lungsäcksinflammation.
—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	—	5	9	14	Akut luftrörsinflammation.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Kronisk luftrörsinflammation.
1	—	3	2	6	4	14	11	1	5	—	—	30	32	62	Akut lunginflammation.
—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	1	3	Lungbrand.
1	—	1	—	3	1	12	12	1	6	—	—	21	25	46	Andra andningsorganens sjukdomar.
2	—	5	2	12	6	28	26	2	12	—	—	62	69	131	<i>Matsmältningsorganens sjukdomar.</i>
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	11	9	20	Akut mag- och tarminflammation.
1	—	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	4	2	6	Kronisk mag- o. tarminflammation.
—	—	5	1	9	2	5	5	—	—	—	—	19	8	27	Mag- och tarmsår.
1	—	2	—	1	1	1	—	—	—	—	—	2	4	6	Tarmhinder.
—	—	—	—	—	1	6	2	1	1	—	—	7	4	11	Tarmbräck.
1	1	1	—	8	4	3	2	—	—	—	—	16	8	24	Blindtarmsinflammation.
—	—	—	1	3	1	1	3	—	—	—	—	4	5	9	Kronisk leverinflammation.
—	—	—	—	—	4	3	12	1	—	—	—	4	16	20	Gallsten.
—	—	1	1	—	3	3	3	—	—	—	—	5	8	13	Andra matsmältningsorganens sjukdomar.
3	1	7	5	20	18	25	28	2	2	—	—	72	64	136	<i>Urinorganens sjukdomar.</i>
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	3	Akut njursjukdom.
1	—	2	7	18	13	10	19	—	4	—	—	32	43	75	Kronisk njursjukdom.
—	—	—	1	—	2	4	5	4	—	—	—	8	8	16	Inflammation i urinvägarna.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Njur- och blåsesten.
—	—	1	—	2	—	3	1	1	—	—	—	7	1	8	Andra urinorganens sjukdomar.
1	—	3	8	21	16	17	25	5	4	—	—	48	55	103	

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsakens benämning	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XIV. Könsoorganens sjukdomar.										
86. Blåskörtelförstoring. <i>Hypertrophia prostaticæ</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
87. Äggstocks- och äggledareinflammation. <i>Salpingo-oophoritis</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
88. Andra könsoorganens sjukdomar. <i>Alii organorum generationis morbi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV. Ledgångarnes och bensystemets sjukdomar.										
89. Akut ledgångsreumatism. <i>Polyarthriti rheumatica acuta</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90. Beninflammation. Ledinflammation. <i>Osteomyelitis. Arthritis purulenta</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
91. Engelska sjukan. <i>Rachitis</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
92. Andra ledgångarnes och bensystemets sjukdomar. <i>Alii articulationum et ossium morbi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
XVI. Hudsjukdomar.										
94. Andra hudsjukdomar. <i>Alii systematis cutanei morbi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
XVII. Sdulster.										
95. Kräfta. <i>Carcinoma</i> :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) Magkräfta. <i>Carcinoma ventriculi</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Tarmkräfta. <i>Carcinoma intestini</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Bröstkörtelkräfta. <i>Carcinoma mammæ</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Livmoderkräfta. <i>Carcinoma uteri</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Kräfta i andra organ. <i>Carcinoma organorum aliorum</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96. Sarkom. <i>Sarcoma</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97. Sdulster av andra slag. <i>Tumores alii</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII. Våldsam död.										
98. Olyckshändelse. <i>Casus mortiferi</i> :	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
a) under rus:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Kvävning. <i>Suffocatio</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) under andra förhållanden:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1. Drunkning. <i>Submersio</i>	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—
Transport	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—

Levnadsålder											Summa			Dödsorsakernas benämning
15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		över 80 år		okänd ålder	Man- kön	Kvinn- kön	Båda	
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.				
—	—	—	—	—	—	8	—	1	—	—	9	—	9	<i>Könsorganens sjukdomar.</i> Blåskörtelförstoring. Äggstocks- o. äggladareinflamma- tion.
—	—	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	6	6	
—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	2	
—	—	—	4	—	4	8	—	1	—	—	9	8	17	<i>Ledgångarnes och bensystemets sjukdomar.</i> Akut ledgångsreumatism. Beninflammation. Ledinflammation. Engelska sjukan.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Andra ledgångarnes och ben- systemets sjukdomar.
—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	4	3	7	<i>Hudsjukdomar.</i> Andra hudsjukdomar.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	<i>Svulster.</i> Kräfte: a) Magkräfte. b) Tarmkräfte. c) Bröstkörtelkräfte. d) Livmoderkräfte. e) Kräfte i andra organ. Sarkom. Svulster av andra slag.
—	—	—	—	20	8	25	29	9	9	—	54	46	100	
—	—	—	—	3	2	11	9	—	2	—	14	13	27	
—	—	—	—	—	8	—	12	—	1	—	—	21	21	
—	—	—	—	5	—	14	—	3	—	—	—	22	22	
—	—	1	3	9	9	19	25	1	7	—	30	44	74	
1	—	3	1	3	6	1	2	1	2	—	9	11	20	
1	—	2	1	7	5	4	13	1	1	—	15	20	35	
2	—	6	10	42	52	60	93	12	22	—	122	177	299	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Olyckshändelse: a) under rus: Kvävning.
—	—	3	—	5	—	—	—	—	—	—	13	—	13	b) Under andra förhållanden: Drunkning.
—	—	3	—	6	—	—	—	—	—	—	14	—	14	

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsakernas benämning	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Transport	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—
3. Förbränning. <i>Combustio</i>	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
7. Kvävning. <i>Suffocatio</i>	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
8. Kross- o. brottskador. <i>Contusio. Laceratio. Fractura:</i>										
b) 1. Järnvägsskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Automobilskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Fall.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
e) Andra kross- och brottskador	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Mellan båt o. kaj.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
9. Stick-, skär-, hugg- och skottsår. <i>Vulnus:</i>										
Skottskada	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
10. Akut förgiftning. <i>Intoxicatio acuta;</i>										
a) Kolos	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
b) Lysgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f) Narkotiska ämnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
99. Själv mord. <i>Suicidium:</i>										
Hängning.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dränkning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skottsår	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skurit halsen av sig	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skurit puls vid handled	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förgiftning av lysgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	1	1	—	5	1	4	—	2	—
Summa	52	31	22	19	47	54	32	17	8	16
	83	41	101	49	24					

Levnadsålder						Summa			Dödsorsakernas benämning				
15—20 år		20—40 år		40—60 år		60—80 år		över 80 år		okänd ålder	Man- kön	Kvinn- kön	Båda
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.		kv.			
—	—	3	—	6	—	—	—	—	—	14	—	14	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	3	Förbränning.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Kvävning.
—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	Kross- och brottskador:
1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	Järnvägsskada.
—	—	3	—	1	1	5	2	—	2	9	6	15	Automobilskada.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	Fall.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	Andra kross- och brottskador.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Mellan båt och kaj.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Stick-, skär-, hugg- och skottsår:
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Skottskada.
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	Akut förgiftning:
—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	2	a) Kolos.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	b) Lysgas.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f) Narkotiska ämnen.
—	—	4	1	4	—	1	1	—	—	9	2	11	Själv mord:
1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3	Hängning.
—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3	Dränkning.
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	Skottsår.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	Skurit halsen av sig.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	Skurit puls vid handled.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	Förgiftning av lysgas.
3	—	14	1	18	3	9	5	—	3	56	14	70	
29	27	145	174	235	195	395	492	123	228	1,088	1,253	2,341	
56	319	430	887	351						2,341			

Tab. 16. Dödsorsakerna år 1927 bland i Göteborg kyrkoskrivna inom och

Dödsorsaker	Januari			Februari			Mars			April			Maj			Juni			Juli		
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a
Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda	—	1	1	1	—	1	3	3	6	3	—	3	1	3	4	3	3	6	2	1	3
Ålderdomssjukdomar	3	11	14	9	15	24	5	15	20	4	8	12	8	12	20	3	15	18	2	8	10
Havandeskaps- o. förlossningssjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1
Infektions- o. andra parasitära sjukdomar	23	18	41	53	55	108	21	34	55	16	29	45	20	16	36	32	18	50	15	13	28
Blodbildande organens och blodets sjukdomar	—	3	3	2	2	4	—	2	2	—	—	—	1	1	2	2	4	6	3	2	5
Ämnesomsättnings- m. fl. sjukdomar	1	—	1	1	—	1	3	4	7	—	—	—	1	—	1	2	3	5	—	1	1
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	4	10	14	1	8	9	12	8	20	7	—	7	5	6	11	7	2	9	6	9	15
Sinnessjukdomar	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	1	3	1	1	2	—	—	—
Cirkulationsorganens sjukdomar	17	21	38	24	32	56	26	37	63	18	14	32	21	24	45	28	33	61	16	23	39
Andningsorganens sjukdomar	8	5	13	7	7	14	6	11	17	5	6	11	6	9	15	6	6	12	3	3	6
Matsmältningsorganens sjukdomar	4	6	10	4	2	6	2	3	5	8	4	12	5	7	12	12	12	24	6	6	12
Urinorganens sjukdomar	3	4	7	3	4	7	4	8	12	5	6	11	6	2	8	5	5	10	2	4	6
Könsorganens sjukdomar	2	—	2	1	2	3	—	—	—	1	—	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—
Ledgångarnes och bensystemets sjukdomar	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Hudsjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svulster	9	7	16	14	13	27	10	24	34	8	12	20	12	17	29	12	20	32	10	12	22
Våldsam död: olyckshändelse	—	—	—	2	1	3	4	1	5	—	2	2	5	—	5	5	—	5	5	1	6
självmod	1	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	4	—	4	5	—	5	2	—	2
Summa	76	86	162	124	142	266	97	150	247	75	82	157	97	99	196	124	123	247	73	84	157

utom staden avlidna (fördelade efter sina huvudgrupper på månader och kvartal).

Augusti			September			Oktober			November			December			Kvartal												Summa								
															1:sta			2:dra			3:dje			4:de											
m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a
2	1	3	4	2	6	1	2	3	3	2	5	2	—	2	4	4	8	7	6	13	8	4	12	6	4	10	25	18	43						
5	11	16	5	18	23	5	5	10	6	16	22	2	11	13	17	41	58	15	35	50	12	37	49	13	32	45	57	145	202						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3					
19	22	41	23	24	47	12	10	22	25	25	50	30	28	58	97	107	204	68	63	131	57	59	116	67	63	130	289	292	581						
—	2	2	1	—	1	1	2	3	1	—	1	—	1	1	2	7	9	3	5	8	4	4	8	2	3	5	11	19	30						
2	2	4	—	2	2	—	1	1	3	—	3	1	1	2	5	4	9	3	3	6	2	5	7	4	2	6	14	14	28						
8	11	19	4	2	6	5	3	8	10	7	17	5	8	13	17	26	43	19	8	27	18	22	40	20	18	38	74	74	148						
1	1	2	—	1	1	—	1	1	3	—	3	1	—	1	2	—	2	3	2	5	1	2	3	4	1	5	10	5	15						
13	18	31	13	19	32	17	14	31	30	32	62	12	25	37	67	90	157	67	71	138	42	60	102	59	71	130	235	292	527						
4	1	5	5	6	11	4	—	4	3	6	9	5	9	14	21	23	44	17	21	38	12	10	22	12	15	27	62	69	131						
7	5	12	5	3	8	3	5	8	14	3	17	2	8	10	10	11	21	25	23	48	18	14	32	19	16	35	72	64	136						
4	4	8	4	7	11	3	2	5	7	2	9	2	7	9	10	16	26	16	13	29	10	15	25	12	11	23	48	55	103						
1	1	2	1	—	1	—	3	3	1	1	2	1	—	1	3	2	5	2	1	3	2	1	3	2	4	6	9	8	17						
—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	3	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	3	3	4	3	7						
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1					
8	11	19	8	13	21	11	11	22	12	24	36	8	13	21	33	44	77	32	49	81	26	36	62	31	48	79	122	177	299						
5	4	9	2	—	2	2	2	4	4	—	4	3	1	4	6	2	8	10	2	12	12	5	17	9	3	12	37	12	49						
—	—	—	1	—	1	3	—	3	1	—	1	1	1	2	2	1	3	9	—	9	3	—	3	5	1	6	19	2	21						
79	94	173	78	98	176	67	61	128	123	121	244	75	113	188	297	378	675	296	304	600	230	276	506	265	295	560	1088	1253	2341						

Tab. 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1923—1927.

Olägenhetens natur	Antal behandlade lägenheter						Resultatet av bostadsinspektionens verksamhet 1927				Antal lägenheter				
	Nyttillkomna						Summa behandl. lägenheter 1927	Kvar från 1926	Kvar till följande år	Missförhållandena		Åtgärder		Arendet	
	1923	1924	1925	1926	1927	avhjälpta				delvis avhjälpta	ej avhjälpta	vidtagna företrädesvis av	inga	avfört	tillsvidare
										husägaren	hyresgästen				
Fukt, alla slag.....	26	47	47	52	65	73	56	4	13	47	13	13	60	1	12
Otillräcklig isolering eller bristfällig bostadsbeskaffenhet.....	14	36	29	48	52	60	47	2	11	40	9	11	49	1	10
Bristande skötsel.....	12	10	17	1	5	5	3	2	—	1	4	—	5	—	—
Nybyggnadsfukt.....	—	1	—	1	5	—	4	—	1	4	—	—	4	—	—
Hussvamp.....	—	—	1	2	3	3	2	—	1	2	—	—	2	—	—
Bristande dager.....	13	4	34	17	13	15	8	3	4	8	3	4	10	5	—
Bristfälliga eldstäder och rökanaler.....	54	43	36	40	48	51	43	3	5	44	2	5	46	—	5
Otillräcklig leverans av centralvärme.....	2	—	11	1	5	5	5	—	—	5	—	—	5	—	—
Bristfälliga ventilationsanordningar.....	170	160	168	206	251	40	291	162	129	162	—	129	162	—	129
Bristfälliga avloppsledningar.....	125	158	95	94	94	11	105	85	1	86	—	19	86	—	19
Bristfälliga gas- och vattenledningar.....	10	56	19	51	93	2	95	70	2	72	—	23	72	—	23
Bristfälliga eller otillräckliga avträden.....	1	10	4	6	9	1	10	9	—	8	1	1	9	—	1
Bofällighet.....	17	9	80	21	3	3	2	—	1	2	—	1	2	—	1
Bristande underhåll.....	255	266	232	207	258	26	284	233	3	284	2	48	235	1	48
Ohyra eller råttor.....	8	58	26	13	18	18	18	—	2	18	—	12	18	—	12
Osnygghet.....	42	50	33	50	35	2	37	31	4	20	15	2	35	—	2
Stank eller osund luft inom lägenheten.....	5	4	6	7	1	1	1	—	—	1	—	—	1	—	—
Överbefolkning.....	3	11	9	8	5	1	6	4	1	2	3	1	5	—	1
Olägenheter från omgivningen.....	50	44	86	64	62	2	64	49	12	3	45	16	61	—	3
Kyla.....	—	1	9	1	3	3	3	—	—	3	—	—	3	—	—
Buller.....	22	13	21	19	24	2	26	18	5	18	5	3	23	—	3
Os eller inrykning.....	11	14	24	10	19	—	19	14	5	17	2	—	19	—	—
Stank eller osund luft.....	17	16	32	34	16	16	14	2	2	7	9	—	16	—	—
Olägenhet använda utrymmen.....	45	60	61	52	44	8	52	21	6	25	24	3	23	21	8
Bostad i källare och å vind.....	12	25	48	33	17	6	23	8	6	9	14	—	10	11	2
Mörka utrymmen.....	16	2	—	5	8	8	1	—	7	—	1	—	7	1	3
Andra olagliga utrymmen.....	17	28	13	13	19	2	21	12	—	9	10	2	12	6	3
Andra slag av missförhållanden.....	25	30	31	63	61	5	66	50	5	11	42	13	56	—	10
Förfrågningar.....	73	23	44	47	51	51	51	—	—	—	—	—	51	—	—
Klagomålet obefogat.....	28	34	33	22	26	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—
Summa	952	1067	1055	1021	1142	111	1253	847	44	285	814	77	285	963	28

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

6000172008

Göteborgs universitetsbibliotek

